

LA TRONADA

25

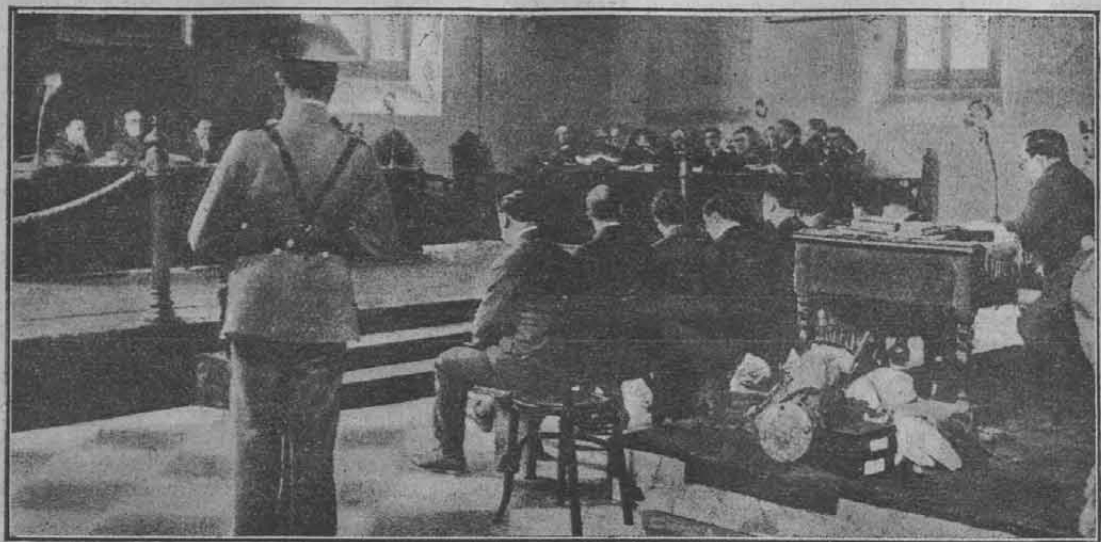
SETMANARI CATALA

Barcelona, 8 de maig de 1926.

Any I - Núm. 2

Administració: Portaferrixa, 15

La Causa de Garraf

Aspecte de la Sala durant la vista

Els defensors dels acusats

SESSIO DEL DIA 29

MATI

El Tribunal :: Els advocats defensors.

A les nou i deu minuts es constitueix el Tribunal i s'obren al públic les portes de la Sala, que no acaba d'omplir-se sinó amb una mica de lentitud.

El Tribunal era presidit, tal com s'havia anunciat, pel tinent coronel del regiment d'infanteria de Jaén, senyor Angel Martínez Peñalver, i en formen part, en qualitat de vocals, els capitans senyors Ferran, Pérez Porro, Baltasar Manso, Miquel Piñero i Rafael de las Morenas. Es ponent el tinent auditor de segona classe senyor Angel Bernal. Són suplents els capitans, senyors Simon Higuero i Josep López Tienda. Es fiscal el tinent coronel del Cos Jurídic Militar senyor García Cambra.

Els defensors eren: d'En Jaume Compte, N'Antoni Sansalvador; d'En Miquel Badia, En Francesc Girons; d'En Marcell Perelló, En Cándid Cervera; d'N'Emili Granier, En Rafael Closes; de N'Antoni Argelaguet, En Jaume de Riba; d'En Jaume Julià, En Joan Moles, d'En Deogràcies Civit, En Frederic Roda; d'En Josep Garriga, En Joaquim Degollada, i d'En Francesc Ferrer, En Josep Bordes i Gebhart.

Entren els processats

A la Sala hi havia un ambient més aviat plàcid, a despit de l'expectació. La Sala és espaiosa i més aviat freda.

A les nou i deu minuts, entren els processats, amb les mans lliures, conduïts per la guàrdia civil.

La lectura de la causa

Tot seguit el senyor Fernández Valdés ha començat la lectura de la causa, feina llarga i feixuga que ha ocupat tota la sessió del matí i bona part de la tarda.

Els documents llegits pel senyor Fernández Valdés amb veu de vegades rogallosa i difícil de copsar, són l'atestat de la policia, les declaracions dels processats, algunes providències judicials d'importància, manifestos, fascicles i instruccions diverses de «L'Estat Català» i d'altres organitzacions separatistes, l'acte de processament, la relació d'objectes trobats a l'entitat «Serra del Cadí», a la qual pertanyien alguns dels acusats, les indagatòries, etcètera.

Potser el més interessant del que el senyor Fernández Valdés ha llegit ha estat els escrits de qualificació provisional del fiscal i de les defenses, i, sobretot, les diligències de lectura de càrrecs als processats.

Confidència, detenció i troballa

Segons un ofici de la Jefatura Superior de Policia, que el senyor Fernández Valdés llegí, fou gràcies a una confidència que la policia rebé, que va descobrir-se a primers de juny de 1925 el complot. La confidència deia que alguns elements separatistes preparaven un atemptat contra els Reis d'Espanya, que consistiria en la col·locació d'un explosiu de gran potència en una de les foradades de Garraf i en la consegüent catàstrofe ferroviària. No cal dir que l'explosió havia de coincidir amb el pas del tren que s'enduria les egregies persones a llur Cort, en acabar llur triomfal estada a Barcelona. Sembla—sempre segons la confidència—que la bomba havia d'haver esclatat ja el 26 de maig quan el tren reial s'acostava a la nostra capital.

El servei de vigilància de la policia va donar aviat resultats. Va efectuar-se un registre al Centre Excursionista «Serra del Cadí», domiciliat al carrer de Vertrallans, número 4, segon; això permeté de conèixer una organització separatista. Un dia, a Garraf, eren detinguts Marcell Perelló, Jaume Compte, Josep Garriga, Jaume Julià i Miquel Badia i de seguida era trobat l'aparell en què hom creu veure el cor del delict.

L'aparell explosiu

L'aparell explosiu era un tub de ferro de 150 mil·límetres de diàmetre i 450 mm. de llargària, obert per un casquet semi-esfèric. Segons el dictamen de la «Maestranza de Artilleria»—que el jutge instructor llegí—l'aparell estava carregat amb substàncies explosives diverses, però mal preparat.

Els fets, segons el sumari

De les declaracions fetes a la policia—segons el sumari—resulta que el processat Compte donà ordre a En Perelló—abans de la vinguda del Rei a Barcelona—que aprofités les experiències d'En Julià per tal de portar a terme l'atemptat. En Perelló trameté l'ordre a En Julià li proporcionà com a auxiliar En Garriga i En Ferrer. Tots ells pertanyien al Centre «Serra del Cadí». En Ferrer anà sol a Garraf per a escollir el lloc de col·locació de l'artefacte i tornar sense decidir res. Mentrestant En Fontbernat—processat en rebeldia—va proporcionar les piles i material elèctric i l'estudiant Miravittles les matèries explosives. En Compte—proporcionà—sempre segons les expresades declaracions—un tub de vidre.

L'experiències d'En Julià consistien en l'explosió a distància, per mitjà de l'electricitat, de matèries inflamables, i diu que havien donat bon resultat. En vista d'això s'acordà realitzar un viatge a Garraf per escollir, en definitiva, un lloc escaient. Hi anaren Ferrer, Julià i Garriga. El dia següent no van fer res perquè En Ferrer havia d'examinar-se d'una assignatura del darrer curs del batxillerat, i l'endemà, a la tarda, En Ferrer sortí en tren cap a Garraf i esperà l'arribada d'En Garriga i d'En Julià que hi anaven en bicicleta, portadors de les substàncies explosives.

En Civit, un altre dels processats, recollí en el domicili del Centre «Serra del Cadí», per ordre de la «Superioritat», l'artefacte i el portà en motocicleta a Garraf, on el rebé En Ferrer. En Julià i En Garriga arribaren tard perquè el primer havia caigut de la bicicleta i s'havia fet mal. En ésser a Garraf, amb retard, i un d'ells ferit, van veure que no hi havia manera de col·locar l'artefacte i acordaren amagar-lo i donar compte als companys del que havia ocorregut. Facturaren les bicicletes i tornaren en tren a Barcelona.

Dos dies després donaren compte de tot a En Perelló i es promogué un escàndol. En Compte, per fer-se càrrec de tot, es féu acompanyar per

En Civit a Garraf en sidecar. Vist l'aspecte de la situació, s'acordà realitzar aquella mateixa tarda les operacions necessàries, i, en efecte en un auto, tornaren a Garraf, En Compte, En Miravittles i En Ferrer.

Quants eren els ocupants de l'auto?

En aquest punt, si hem de creure les declaracions del sumari, es presenten importants divergències. Alguns afirmen que els ocupants eren els quatre esmentats. D'altres hi afegeixen En Garriga.

Tampoc són unànimes les declaracions respecte de l'auto que portà aquells processats a Garraf.

Es desisteix de l'atemptat

Arribats a Garraf. En Compte i el xofer roman-gueren a la cantina «Vora Mar» i els altres tres—o quatre—practicaren algunes exploracions pels encontorns. La guàrdia civil vigilava i es desistí de l'empresa. Tornats a Barcelona es trobaren amb que la banda denominada «La Bandera Negra» es reuní per a judicar la seva actitud. Aquesta banda condemnà els processats regicidas a la realització de l'atemptat, quan el Rei se'n tornés. I els commanava en penes severíssimes.

El dia 31 sortiren de bell nou per a intentar la col·locació de l'artefacte. En Perelló, En Granier, En Ferrer i En Talavera (que desaparegué misteriosament del sumari). En arribar a Garraf se'ls dirigiren, per fer-los algunes preguntes, l'Argelaguet i En Fabregat. La policia els detingué tots sis. En dies successius van ésser detinguts: En Badia, a la farmàcia on treballava; En Compte, al bar del carrer de València on menjava; En Garriga i En Julià, junt amb moltes altres persones que no han estat processades, a casa seva, i En Civit, a Valldorera.

Els primers detinguts ingressaren a «Jefatura» el dia 31 de maig i fins al dia 9 de juny no van ésser portats a la Presó Model. Tots els processats, llevat d'En Julià, prestaren declaració davant la policia, i a la pròpia «Jefatura» els rebé declaració el jutge instructor. Es un detall que ens sembla interessant.

L'anterior resum de fets resulta, precisament, de les declaracions de «Jefatura».

Una organització separatista?

Barrejades amb les dades essencials que hem transcrit (que pogueren copsar a través de la lectura que del sumari anava fent el jutge instructor), apa-

reixen curiosos detalls sobre una suposada organització separatista. Documents, escrits en català, que el senyor Fernández Valdés amablement traduïa, ens mostren, en efecte, una formació militar de «rondes» i «escamots». Hi ha, units al sumari, fascicles impresos que tracten de balística i d'estratègia; ordres de concentració; lletres xifrades, etcètera, etc.

Justament, a base d'aquests documents, i d'acord amb un dictamen d'auditoria que el senyor Fernández Valdés llegí, s'està instruint una altra causa, per rebellió militar i atemptat contra «la unitat de la pàtria», en la qual s'han decretat nombrosos processaments.

L'actitud de Francesc Macià

La declaració d'En Perelló davant la policia presenta Francesc Macià, Ventura Gassol i altres catalans expatriats com a suggeridors o ordenadors de l'atemptat contra el rei. No obstant, gairabé tots els processats són d'acord a dir que el cabdill d'Estat Català és enemic acèrrim dels atemptats personals, i que creu que la independència de Catalunya només pot ésser aconseguida amb un alçament general que provoqui una veritable guerra.

Les conclusions del fiscal

Qualifica el delict de temptativa de regicidi, i considera com a autors a Compte, Julià, Badia, Ferrer, Garriga i Perelló, i com a còmplices a Civit, Granier, Argelaguet i Fabregat.

Diu que a un dels autors se li ha d'apreciar l'aggravant de premeditació i alevosia, i l'atenuant d'ésser menors de divuit anys a Ferrer i a Granier.

Demana per a Compte, Perelló, Julià, Garriga i Badia, la pena de reclusió perpètua a mort.

Per a Civit, Fabregat, Argelaguet i Ferrer la de presó major en el seu grau màxim a reclusió temporal en grau mitjà, i per a Granier la de presó correccional en els seus graus mitjà a màxim.

Els fets, segons els advocats defensors

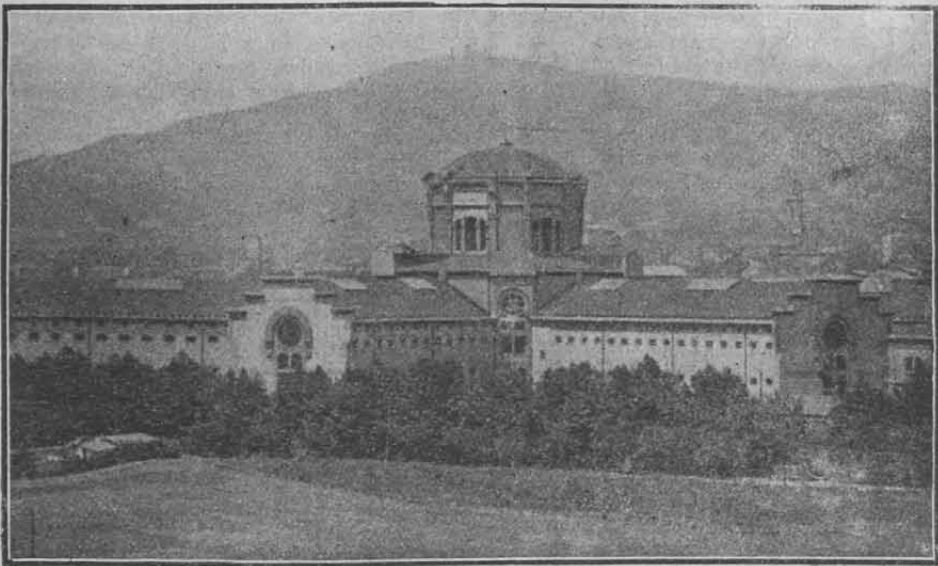
Les conclusions provisionals de les defenses coincideixen a demanar la lliure absolució dels processats, tota vegada que ni van realitzar els fets que el fiscal els atribueix, ni per tant són responsables de cap delict. Sembla que En Julià havia fet nombroses experiències per a inventar l'explosió a distància, per mitjà de l'electricitat i que Garraf fou el lloc escollit per a l'experiment decisiu, donada l'estructura rocosa d'aquell indret. Quan Julià i els seus companys s'adonaren que llur actitud podia ésser sospitosa davant la proximitat del viatge reial a Catalunya, desistiren de prosseguir els experiments i abandonaren l'artefacte.

Tots els advocats defensors sol·liciten en llurs escrits ampliació de prova, i, per «otrosí», insisteixen en la qüestió de competència que s'havia plantejat oportunament i que el R. D. de 24 de desembre de 1925 resolgué en sentit favorable a la jurisdicció militar.

La lectura de càrrecs

La sessió del matí acabà amb la lectura de les diligències de lectura de càrrecs. És una part important del sumari, la que més interès ha despertat en el públic que assistia a l'acte del judici. Tots els processats al·leguen incompetència de la jurisdicció militar i sobre tot afirmen que les declaracions per ells prestades durant el sumari no tenen cap valor perquè van ésser fetes sota la coacció de la policia.

Un dels processats, Perelló, diu que se l'amenaçà de mort. «Si no declareu el que cal,—diu que van dir-li,—no vureu vint-i-quatre hores, perquè us podem aplicar la llei de fugues». Julià diu que va estar lligat 48 hores i que l'espantaren els mals tractes inferits als seus companys. Tots els processats, com ja hem dit, insisteixen en aquesta afirmació: que van ésser materialment coaccionats en declarar.

La presó Model on ha tingut lloc la vista

LA SESSIÓ DE LA TARDA

A la tarda, prop d'un quart de cinc, continuà el Consell, després de constituir el Tribunal en la mateixa forma del matí.

Oberta la sessió pel president, el senyor Ferrnandez Valdés, jutge instructor de la causa continuà la lectura de l'apuntament.

Començà explicant les actuacions de les defenses, i esmentà també les limitacions que es posaren en ço que interessaren les defenses, referent als mitjans de proves.

Ampliació de la declaració de Jaume Compte

Llegí a continuació l'ampliació de la declaració d'En Jaume Compte, en la qual no es retificava en la primera declaració que va fer, tota vegada que es trobava cobert de què era objecte per les palissades que cada dia rebia i a més de la tortura a què el sometien, posant-li unes manilles a cada dit gros de les mans.

Continuà dient que no era separatista, però sí catalanista, antic afiliat a la Joventut d'Esquerra Catalana, des de Nicolau Salmerón.

Digué que no sabia res d'En Macià, ni dels separatistes, tota vegada que ell estava desenganyat de la política, i es dedicava exclusivament a l'excursionisme i a la natació.

Afirmà que no havia tingut la més petita intervenció en l'atemptat, i explicà la possessió de dotze motxilles que havia comprat fa uns sis anys als encants.

Explicà les seves excursions a Garraf o a Vallcarca, solament en dues ocasions, i a aquest darrer lloc hi anà amb En Civit per a vendre xocolata a la Cooperativa Obrera. Manifesta que ningú no li parlà mai de l'atemptat, puix ell no coneixia els socis de l'entitat excursionista i que quan fou detingut feia cinc dies que no havia estat al seu estatge.

Un dictamen del Parc d'Artilleria

En un dictamen del Parc d'Artilleria que es llegí seguidament es detallen les possibilitats d'explosió de l'artefacte per mitjà del corrent elèctric i es diu també que no obstant la defectuosa preparació, l'explosió era inevitable i els seus efectes haurien estat grans.

Seguiren dos escrits de les defenses protestant de la denegació dels mitjans de prova proposats.

Ampliació de la declaració de Jaume Julià

Seguidament es llegí també l'ampliació del processat Jaume Julià, el qual detallà els estudis que feu d'una composició explosiva, el qual invent, encara que no coneixia molt la química, si li hagués sortit bé hauria estat la solució del seu benestar econòmic.

Explicà que un diumenge del mes de maig, amb altres companys d'excursionisme, anaren a les costes de Garraf amb l'objecte de provar l'invent.

Continuà manifestant que a Garraf un desconegut li donà un tub i com sigui que amb aquest motiu i sense saber el que significava, optaren per deixar de fer la prova, puix tingueren la temença que podia reportar-los un greu perjudici, i tornaren cap a Barcelona.

Digué que no coneixia En Macià ni els Comitès separatistes, i que si declarà la seva intervenció era perquè l'havien torturat.

Altres processats tampoc ratifiquen la primera declaració.

Marcel·lí Perelló digué també que la declaració l'havia feta sota amenaces i coaccions, i digué que no eren certs els càrrecs que li feren alguns dels processats a la Delegació de Policia.

Francesc Ferrer, en la seva ampliació de la declaració, digué que no es ratificava en la primera, puix havia rebut també mals tractes.

Continuà dient el per què anà a Garraf, junt amb En Julià i En Garriga, on volien provar l'invent d'En Julià.

Manifesta que una vegada detinguts, a la «Jefatura» els tingueren dues nits lligats.

Civit fou detingut a Lleida

En la nova declaració que feu En Deogracias Civit començà afirmant, igual que En Ferrer, que en aquest assumpte hi ha intervingut un tal Talavera, que és qui li proporcionà el tub.

Digué que fins que ha estat a la Presó, no ha conegut ningú, i que el paquet que li donà en Talavera ell ignorava el que contenia, que ell el portà amb el motxiller i acompanyat de la seva família.

A continuació es donà a conèixer una nova ampliació del dictamen de la Junta d'Artilleria. En Miravittles declarà i també desmentí les anteriors declaracions.

Segueixen les declaracions

En Josep Garriga detallà també les tortures que li feren a la Delegació de Policia, fins a l'extrem que li aixecaren la pell dels dits de les mans.

Digué també que el senyor Manuel Tejido Jimeno, comissari general de Vigilancia, li donà un cop de revòlver per a obligar-lo a declarar.

Antoni Argelaguet nega també la seva participació en el fet i diu que aquell dia ell havia anat a l'esmentat lloc d'excursió; manifestà que si bé parlà amb En Perelló no el coneixia, i que, en canvi, En Fontbernà, un altre dels encartats, era absent.

L'informe de l'auditor

A continuació es llegí l'informe de l'auditor, que és un resum de l'actuat, amb motiu de la qüestió de competència, de les protestes de les defenses per la denegació dels mitjans de prova, i després d'altres manifestacions, diu que es mostra incrèdul amb les tortures, i assegurà que no cal tenir-les en compte.

Acabà dient que En Ramon Fabregat, també processat i en llibertat provisional, estava declarat en rebeldia.

El lletrat senyor Cervera demanà que es llegís novament el foli 287, en el qual la policia confirma la detenció d'En Talavera.

El lletrat senyor Roda demanà la lectura del foli número 15, en el qual es dona compte, a l'ofici de la detenció dels processats, la data del qual és del 4 de juny i el del cap de la Presó és del 9 de juny, donant a conèixer l'ingrés.

El senyor Moles, en nom dels defenses, renuncia a la intervenció dels perits de la Junta d'Artilleria.

Informe del fiscal

El senyor Garcia Cambra, que actuava de fiscal, començà recordant l'adveniment del Directori Militar, el qual dictà tot seguit un Decret, amb data del 23 de setembre de 1923, per a combatre el se-

paratisme, el qual Decret, encara no preveia tots els delictes, puix que en la forma que anava a produir-se l'atemptat era aquest fet un delictes també de separatisme.

Digué que encara que prescindint de la personalitat contra la qual anava dirigit l'atemptat, ha de merèixer la condemna de les persones honrades.

Examinà la tasca que cada un tenia en aquest fet, pertanyent a la Societat «Serra del Cadí», que malgrat d'aparentar que simulava protegir l'excursionisme, preparava un atemptat contra els reis.

Examinà el funcionament d'aquesta entitat, els socis de la qual formaven grups o rondes independents, que els que les formaven es comprometien a ésser jutjats pels seus companys en cas de traïció, i podien ésser condemnats a diverses penes, inclosa la mort.

Continuà, després d'altres detalls, que no es podia precisar qui era el que estava amb relació amb el Comitè Separatista de París, i que tres o quatre setmanes abans de la vinguda del rei es parlà novament de l'assumpte, que estava entretingut.

Explicà com Perelló es presentà a En Compte dient-li que en Julià havia acabat els seus treballs, i que En Compte, satisfet, oferí diners i persones per acabar els treballs i fer el que fos precis.

Digué que el dia 17 de maig anava en tren a Garraf; recorregué a peu tot un tros de via ferrada i tornà a Barcelona sense haver escollit el lloc.

El dia següent donaren compte a la societat dels seus treballs i manifestà que En Fontbernà es comprometé a portar 400 metres de fil fusible galvanitzat, quatre paquets de substàncies explosives i altres objectes, i que En Julià donà a En Perelló un tub de ferro de 40 cm.

Després de rebre tots aquests objectes es feren diversos viatges a Garraf i en el dia 22 de maig provaren d'inflamar una substància explosiva. El dia 23 convingueren en deixar l'artefacte, i si no ho realitzaren fou perquè En Julià es féu mal a un genoll, abans de sortir, i en tornar de Garraf deixava un paper al bar La Palma, per a En Compte, dient-li que no s'havia col·locat l'artefacte.

Quan es veieren amb En Compte, aquest els increpà i els digué que li aniria ell mateix, amb En Ferrer, En Badia i En Miravittles.

El dia que tots quatre anaren a Garraf no pogueren realitzar cap treball puix que es donaren compte que s'havia establert un servei de vigilància, i acordaren deixar l'assumpte per a més endavant.

En tornar en automòbil de l'esmentat lloc, En Compte recriminà els seus companys, i En Ferrer li respongué que tots es portarien com a homes.

Més endavant acordaren que fossin Ferrer, Garriga i Julià els que col·loquessin la bomba quan els reis tornessin a Madrid.

Explicà després el fiscal la detenció de tots els inculcats, fent constar a la vegada que tots estan confessos, encara que En Perelló diu que és En Compte el cap, mentre que aquest acusa Perelló d'ésser el cap dels grups.

Esmentà la participació que tingué en el fet cada un dels processats i examinà la qualificació dels fets.

Les peticions del fiscal

Després d'altres paràgrafs digué que el delictes està comprès en l'article 158 del Codi penal ordinari, i que, per tant, demanava per a En Jaume Compte la pena de mort, sense atenuants, i amb accesoris d'inhabilitació perpètua en cas d'indult.

Per a Jaume Julià, Marcel·lí Perelló, Josep Garriga i Miquel Badia, reclusió perpètua.

A Francesc Ferrer, Deogracias Civit i Antoni Argelaguet, dotze anys i un dia, i per a Emili Granier sis anys i un dia de presó major.

La lectura de la sentència fou escoltada a peu dret, per tothom, causant immensa emoció entre el públic. Els processats la reberen molt serenament.

DIA 30 ABRIL

INFORME DEL LLETRAT SENYOR JAUME DE RIBA, DEFENSOR D'ANTONI ARGELAGUET

Diu:

Si en aquesta defensa intentés analitzar tots els fets continguts en l'acusació, tal com disposen els textos legals, ocuparia molta estona l'atenció del Consell. Per fortuna, la tasca és molt més senzilla. És nula la participació d'Antoni Argelaguet en els fets que constitueixen, segons el fiscal, un delictes de temptativa de regicidi, i per tant em limitaré a demostrar aquesta manca de participació del meu defensat en el suposat delictes.

Argelaguet no figura en «Serra del Cadí»

Diu el fiscal que la base fonamental, en l'interessant aspecte de la preparació i execució material del delictes, és la societat «Serra del Cadí». Aquesta societat fou constituïda, segons l'escrit d'acusació, amb l'aparent objecte de conrear aficions excursionistes, quan en realitat encobria una finalitat d'ordre separatista revolucionari i, tant és així, que en l'esmentat escrit es diu que figuraven en la societat rondes encarregades d'executar els treballs difícils; esboça la jerarquia que la regia; però ni en els grups, ni en les rondes, ni en els graus d'aquesta complicada jerarquia, i ni tan sols entre els membres de la societat «Serra del Cadí», no hi figura per a res Antoni Argelaguet. Així mateix ho reconeix el fiscal quan diu que d'aquella entitat en formaven part tots els processats presents, excepte Argelaguet.

El fiscal explica després tots els fets que ell creu preparatoris de l'atemptat, i esmenta les persones que suposa que actuaven d'inductors, de directores i d'auxiliars, i enumera els viatges efectuats a Garraf i de la manera com fou obtingut el material per a la construcció de l'explosiu.

Les dues temptatives d'atemptat

Doncs bé: en tot el relatiu a fets anteriors a 26 de maig de 1925, en què, segons el fiscal, havia de cometre's l'atemptat, Argelaguet ni va estudiar la manera de produir l'explosiu, ni va induir a realitzar cap atemptat, ni intervingué en la construcció de l'artefacte, ni actuà de director ni d'auxiliar, ni va intervenir per a res en el suposat intent de regicidi el dia 26 de maig.

Parla després el fiscal de la segona temptativa contra el tren reial, a la tornada a Madrid, i en la preparació d'aquest segon atemptat Argelaguet no hi figura tampoc per a res.

El fiscal diu textualment: «Donades les ordres per al matí del diumenge 31 de maig, puix que els monarques havien de tornar a Madrid el 4 de juny, data traslladada després al 6, havia d'anar a Garraf, junt amb Perelló, Ferrer, Garriga i Julià, com a executors designats des d'un principi; Granier, que

havia de portar un amperímetre per a la comprovació de l'estat de les piles. Prengueren el primer tren Perelló, Granier i Talavera, i en arribar a l'estació de Garraf es presentaren a Perelló, Fabregat i Argelaguet, i quan estaven comentant l'absència de Julià, Garriga i Fontbernà, es presentà la policia i els detingué a tots.

Primera aparició d'Argelaguet

Aquesta és la primera aparició d'Argelaguet. La seva intervenció fou solament la de còmplice, i com a còmplice li és demanada la pena.

El defensor fa la següent relació dels fets: El dia 3 de maig de 1925, Argelaguet sortí d'excursió amb el seu amic Ramon Fabregat. A l'estació de Garraf veieren un grup d'excursionistes, tots ells desconeguts, als quals saludaren únicament per coincidència, i marxaren tot seguit en direcció oposada. A l'acte foren detinguts per la policia. Això és tot.

Quina complicitat pot tenir, per tant, Argelaguet, en la suposada temptativa de regicidi?

Aquesta actuació la classificarem en dos grups: declaració d'alguns altres processats en relació a Argelaguet, i declaració d'aquest.

Dels altres processats n'hi ha quatre que al·ludeixen a Argelaguet: Perelló, Ferrer, Granier i Fabregat.

Declaracions dels altres processats

La declaració de Perelló, prestada a la «Jefatura» de policia, atribueix a Argelaguet i a Fabregat un viatge a Garraf, de part d'En Fontbernà, per a ajudar a d'altres processats. Però diu Perelló en aquesta mateixa declaració que no coneix a Argelaguet ni a Fabregat. Diu el mateix Perelló, en la declaració de 8 de juny (la tercera que prestà), que Fontbernà li havia dit que anés a provar les piles, acompanyant de Fabregat i Argelaguet, i en la quarta declaració diu que foren detinguts quatre dels processats «així com altres dos que se li havien acostat preguntant-li per un tal Fontbernà».

Francesc Ferrer declara també que a Garraf es trobaren amb dos individus, que després va saber que es deien Fabregat i Argelaguet, els quals va veure per primera vegada.

Emili Granier parla només d'altres dos individus, sense precisar qui eren.

Ramon Fabregat, el campany d'excursió d'Argelaguet, diu que tractaren de realitzar, amb Fontbernà i Argelaguet, una excursió a Garraf, i que en el cas que Fontbernà no hi pogués anar, preguntessin per un tal Perelló, pel qual preguntaren, en efecte, en arribar a l'estació de Garraf.

Les declaracions del propi Argelaguet posen de manifest que ell i Fabregat es trobaren en el moment de la detenció a uns quinze o vint passos dels altres deinguts, i que en la conversa amb aquests es limitaren a preguntar per Perelló, i a dir-li que Fontbernà no havia pogut anar a l'excursió.

No comprenc com d'aquests fets sortissin les declaracions, puix que no hi ha altra prova, ni indici, que hagi pogut deduir el fiscal que Argelaguet és còmplice d'una temptativa frustrada.

On és la complicitat?

Es cert que Perelló va dir davant la policia, sense la intervenció del jutge d'Instrucció, que Argelaguet havia anat per ajudar-lo. En què havia de consistir l'ajut? Es pot deduir d'aquesta declaració complicitat per al meu defensat? Cal tenir present que el propi jutge instructor havia de dirigir-se per ofici a la superioritat, exposant-li el fet que per la policia s'intentava una practica de diligències de la competència exclusiva de l'autoritat judicial.

La participació, per tant, d'Argelaguet, en una suposada temptativa de regicidi, és efectivament nula, i sostinc, per tant, que Antoni Argelaguet ha d'ésser absolut lliurament.

Esmenta després els fonaments de dret en què basa el seu informe, i remarca les paraules consignades pel jutge instructor, i les que figuren en l'informe de l'auditor general, les quals ben clarament expressen que la prova practicada té, respecte a Argelaguet, un caràcter merament d'indiciària.

Acabà pregant al Consell que dicti sentència acordant la lliure absolució d'Antoni Argelaguet.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR ANTONI SANSALVADOR, DEFENSOR DE JAUME COMPTE

Començà esmentant frases del marquès de Valdegamas i del comte de Maistre, que deploren com a causa primera dels errors, de les desgràcies i dels crims, la naturalesa caiguda de l'home.

Només contra Compte es demana la pena més greu

En aquesta causa s'esdevé una cosa rara i anòmala: només contra Jaume Compte es demana la pena més greu; contra ell exclusivament s'evoça la situació sinistra del garrot.

I no obstant, examinada la causa, la intervenció de Compte resulta purament episòdica i sembla com si, presentint que a aquests minyons menors d'edat seria iniciu d'aplicar-los la pena de mort, s'hagués aprofitat el primer home de més edat que va aparèixer per a fer recaure damunt d'ell la conseqüència més tràgica de tota la causa, la pena de mort.

El fiscal acusa Jaume Compte com autor material, com autor per inducció i com incurs en la circumstància agravant de premeditació.

En Compte autor i inductor?

Es Compte autor material del delictes? El fiscal sosté l'afirmativa, fundat en els fets següents: Primer, haver ordenat a Perelló la col·locació de l'explosiu per a fer volar el tren reial. Segon, haver ofert sufragar les despeses. Tercer, haver vigilat les operacions. Quart, haver renyat Perelló per no haver acompanyat els executors designats. Cinquè, haver realitzat un viatge de comprovació a Garraf. Sisè, haver recriminat la passivitat de Perelló. I setè, haver reiterat l'ordre de col·locació de l'artefacte a les mateixes persones que havien de fer-ho el dia 26 de maig, data de l'arribada dels reis a Barcelona.

El primer fet, ni que fos cert, no vol dir una participació material i directa en l'execució del fet. El fet segon, implicaria només inducció. El fet tercer és, com a màxim, indici d'inducció. Els fets quart, sisè i setè, són modalitats de la inducció, i no d'execució material i directa.

Fets materials de participació queden només l'haver sufragat a Julià les despeses necessàries i l'haver facilitat un tub.

Però aquests fets són fets provats? Heus aquí la veritable qüestió.

De l'oferiment de pagar les despeses no n'hi pot haver altra prova que la declaració prestada per Compte davant la policia, i la prestada per Marcel·lí Perelló davant la mateixa policia.

Aquestes declaracions es contradiuen en absolut, la de Compte amb la de Perelló.

El cert és que de diners no se'n van donar; no hi ha ningú que declarï haver rebut un sol centímet, tot i que Perelló, Julià i Garriga són extremadament pobres. Tampoc Compte facilità efectes, puix que els de major cost es diu que els facilitaren Miravittles o Fontbernà.

La prova ha d'apreciar-se en el seu conjunt

La prova ha d'apreciar-se en el seu conjunt, i no és lícit dividir les confessions i d'oposar noves afirmacions verbals a la resultància dels fets. I consti que parlo de fets i de proves, suposant com a mera hipòtesi, que ha existit una temptativa de regicidi, i no partint d'aquest fet com a cosa absolutament certa i provada.

Quant a haver facilitat Compte un tub per a la fabricació de l'artefacte, la refutació ve per sí mateixa. Entre altres moltíssimes proves, cita una de les declaracions de Perelló, en la qual parla del tub demanat a Compte, i afirma que els materials foren proporcionats per Fontbernà, i que els treballs preliminars els realitzaven altres que no eren Compte.

Sembla que la història del tub ha estat portada a posteriori per a suposar una culpabilitat major en Compte, sense considerar la contradicció profunda amb els fets que s'afirmaven, i que, per tant, implicaven falsetat dels uns i dels altres. Però és que facilitar el tub solament no conduïa a res; calia manipular-lo i calien treballs que no podia efectuar Compte per no ésser perit.

Si és cert, com declarà Perelló davant la policia, que Compte facilità un simple tub dels que serveixen per a la conducció de gas, la qualificació no seria d'autor, sinó de còmplice, puix que no suposaria aquest fet, de cap manera, la cooperació en la construcció i col·locació de la màquina explosiva. Es còmplice solament, ha declarat el Suprem, el que facilita l'arma per agredir, i sentències en aquest sentit n'hi ha una gran quantitat; de manera que, àdhuc facilitat el tub per Compte, no induiria més que complicitat.

El viatge de Compte a Garraf

Quant al viatge realitzat per Compte a Garraf, de les proves es dedueix clarament que la iniciativa no parti mai de Compte. I tots els declarants incorren en una sèrie de contradiccions.

D'altra banda, què anaven a fer els expedicionaris a Garraf? Diu el fiscal que anaven per a col·locar una bomba al pas del tren reial, i resulta que arriben a Garraf a la posta de sol; no portaven cap element dels que constitueixen l'explosiu. La col·locació d'aquest requeria temps i claror, puix que de nit, ultra les dificultats naturals, hi ha la de extrema vigilància i la major circulació de trens de càrrega. Ni portaven, per tant, la bomba, ni cap dels seus elements, i haurien hagut de treballar amb llanternes, coses totes elles inversemblants.

El propòsit de col·locar l'artefacte el dia 25, no sols no apareix provat ni demostrat, sinó que, al contrari, atenint-nos a la resultància veritable dels fets, queda comprovat que no va existir, ni va poder existir, si no admetem el suposat d'una vesania inexplicable.

No puc, per tant, admetre que aquest suposat viatge sigui acte directe d'execució, i que el desistiment per la vigilància de la guàrdia civil i carabinyers no fou degut a la voluntat dels acusats, fonament de l'informe fiscal.

Només Déu pot judicar les intencions

Per a l'existència de delictes calen dos requisits essencials: que existeixi una acció i que aquesta sigui penada per la llei; de les intencions no tenim capacitat per a jutjarne. Déu, omnipotent, s'ha reservat de manera exclusiva el seu judici.

Els actes preparatoris són en sí mateixos indiferents mentre no comenci l'acte prohibit. Respecte la voluntarietat del desestiment, la qüestió no és menys clara; no podem jutjar dels motius del desistiment; no hi ha altra línia divisòria que l'acte voluntari del culpable determinat per allò que és vulgui, pel penediment o per la por, però voluntari. I és evident que un viatge a Garraf sense altre acte que el seguit, no es pot considerar preparatori de la col·locació d'un artefacte. Per tant, acceptant, àdhuc la temptativa, tindríem que li manca el segon requisit previgut per la llei per a fer-la punible.

La confessió dels encartats

El fiscal pot dir: per què cercar proves si tenim la confessió dels detinguts? Recordeu, senyors, que el tribunal dels jueus també va dir d'un Reu lligat a la seva presència: «Ha confessat, ha blasfemat, què més necessitem? Reu és de mort, i de mort en creu.»

En dret penal la confessió no és prova. I la raó és clara: l'home no té dret a disposar del seu honor i de la seva vida; el tribunal no els pren perquè les cedixin, sinó, només, en virtut del dret que exigeix proves materials i objectives. Només pot condemnar al culpable que sigui verament culpable, no al que se'n digui. Dos reus de Belmonte també confessaren, i la pretesa víctima era viva i frívia de salut.

Cal, a més a més, examinar la qualitat d'aquesta confessió, les circumstàncies. En l'única confessió judicial que existeix en aquests autors, les declaracions prestades en plenari amb assistència de les defenses i el fiscal, Compte no reconeix cap delictes; protesta contra les declaracions anteriors, que diu que li han estat arrencades a la força amb violència i pressió. I el mateix esdevé amb els altres processats.

Les confessions de Compte poden distingir-se en dos grups: declaració prestada a la Jefatura de Policia, davant de dos agents, o millor, dos aspirants del cos de vigilància, els quals és evident que no tenen l'exercici de la fe pública i les prestades davant el jutge instructor.

Les acusacions dels processats contra la policia

El fiscal s'indigna de les acusacions dels processats contra la policia, i no podem saber el mòbil bastarda què s'atribueixen. Vol deduir un argument del silenci dels lletrats defensors i dels processats fins a l'acte de la lectura de càrrecs. Però, quan pogueren els lletrats parlar abans? Els processats romangueren incommunicats rigorosament. No tenien mitjà ni de cercar defensa. Després intervingueren lletrats i volgueren procedir per aquest fi i es trobaren amb la sorpresa que la base essencial per a conèixer els fets, objecte de l'actuació, els fou denegada, més ben dit, els fou obstruïda. Per a la qualificació dels fets foren concedits deu dies per a deu defenses i encara sense poder tenir la causa en poder nostre per a la deguda comprovació de cites, comptant encara que en la qualificació haguérem de sostenir la qüestió de competència davant un tribunal que creïem, i seguim creient, que és incompetent.

Explica detalladament en aquesta ocasió la manera com fou detingut Compte i tot el que li esdevingué fins que li fou aixecada la incomunicació. És indubtable, afegeix, que aduà a la presó, Jaume Compte ha estat objecte de prevencions injustificades i acusat de fets que no ha comès.

Conclusions

De tot l'exposat se'n desprenen dues conclusions: Primera, que en autos no existeix altra prova que les suposades confessions dels detinguts i, segona, la contradicció constant entre les declaracions dels processats, prestades davant de la policia, contradicció de les declaracions entre si, encara més en relació a la realitat que suposen.

De la causa no resulta una sola prova d'inducció, exercida per Compte i menys, per tant, que Compte fou induït pel suposat Comitè de París. Analitza amb aquest motiu, minuciosament, la prova practicada en el sumari i les condicions i circumstàncies en què aquesta es realitza.

En una d'aquestes declaracions se suposa que en explicar Perelló a Compte l'avis que havia rebut, comunicant-li d'haver realitzat l'operació del dia 23 de maig, Compte el va renyar severament; que el dia 25 Compte va anar a Garraf contenint-lo la vigilància per la guàrdia civil i que després reiterà l'ordre perquè el dia 31 es repetís l'intent.

El que se suposa inventor del projecte, Jaume Julià, declara davant del jutge instructor (però a la Jefatura de Policia), que no coneix ningú que es digui Compte, però suposa que es tracta d'una persona que coneix per Roura i que en cas de coincidir, no pot determinar la seva intervenció. Anteriorment afirma que va rebre ordres exclusivament de Perelló. És evident, per tant, que Julià tampoc no pogué ésser induït per Compte.

Una altra de les declaracions és la de Miquel Badia, declaració fantàstica. Rondes, judicis, penes de mort, papers firmats en blanc perquè no es culpà a ningú de les execucions, sistemes de lògica màgica o de «venta» comuna; però en explicar les rondes diu que les formen quatre individus i, després en resulta una de més de dotze; però mai atribueix a Compte cap cabdillatge ni inducció. I així en totes les altres declaracions.

La declaració de Perelló

En resum, de nou processats interrogats, un sol acusa a Compte, Marcel·lí Perelló, testimoni revocat en el plenari i en la causa, testimoni que és una pseudo-confessió inadmissible.

I així i tot, examinem objectivament la declaració de Perelló.

Diu, en primer terme, que sis mesos abans, Jaume Julià li havia manifestat que estava estudiant la manera de produir explosions a distància, de la qual cosa en va donar part a Compte i que aquest li va dir que estava bé i que continués. Jo no se'n parlà més. Per tant, és evident que Compte no va fer res per a impulsar els estudis de Julià, aduà suposant que aquests fossin certs.

Perelló diu, en segon terme, que tres o quatre setmanes abans de l'arribada dels reis, se li presentà Ferrer dient que Julià tenia acabats els estudis per a les explosions a distància, punt en el qual existeix contradicció amb les manifestacions de Ferrer i de Julià.

Perelló manifesta, en tercer lloc, que Compte, en exposar-li el resultat dels estudis de Julià, va dir que li facilitaria tot el necessari; però ja hem vist que Compte no facilità ni diners, ni materials i que els directores del moviment semblen ésser, segons el propi Perelló, un tal Miravittles i un tal Fontbernat, els quals diu que facilitaren l'explosiu i tots els materials necessaris.

Perelló manifesta també que en la jornada del dia 23 de maig, o sigui el dissabte abans d'arribar els reis, es pretengué col·locar l'artefacte i en ella no hi figura per a res Compte, ni tan sols hi figura activament Perelló. Els quals diu que havien de realitzar l'atemptat es traslladen a Garraf en bicicleta.

Perelló manifesta, en cinquè terme, que exposà a Compte les raons per les quals no es va poder cometre l'atemptat i aquest darrer el renyà severissimament, de la qual cosa en resulta que el cap d'una conspiració ho encomana tot a tercers i que no sap res fins que se li comunica la impossibilitat de la col·locació de l'artefacte.

Perelló manifesta, en sisè terme, que el dia 5 de maig, Compte es traslladà a Garraf, del qual viatge ja s'ha parlat.

Perelló manifesta, darrerament, que després del dia 25 de maig Compte li recomanà que Perelló vigilés personalment i compareixen aleshores personatges nous, dels quals no consta que tinguessin cap relació anterior amb Julià.

Analitza a continuació la defensa de tota la sèrie de contradiccions que es troben en la declaració de Perelló prestada davant la policia, única acusatòria de Compte.

Hem vist, afegeix, la inconsistència dels fets que s'atribueixen a Compte de participació material; hem examinat l'acusació principal que contra Compte es formula, la d'autor per inducció, resultant que l'acusat un sol processat el qual és part interessada, i que es contradueix amb ell mateix.

Les declaracions prestades en el misteri de la Jefatura de Policia han estat després retractades i, malgrat això, el fiscal es concreta a dir que la retractació és una calúnnia i en cita només les frases que li convenen.

El centre «Serra del Cadí»

El fiscal deia al començament de l'informe que els processats eren separatistes, eren regicides, estaven organitzats per a preparar una insurrecció i hi havien rondes secretes, hi havia una organització jeràrquica, de la qual Jaume Compte formava part.

Però veiem el començament del sumari: el governador té el convenciment d'un vast complot per a atemptar contra la seguretat de la pàtria i la vida de les persones reials. El jutge suposa participacions directes i indirectes en aquesta conspiració i ordena el registre als domiciliis dels senyors Puig i Cadafalch, Rahola, Bregon, etc. Descobriments d'un complot organitzat per elements separatistes, diu el Comissari general; delictes de lesa-pàtria, contra l'honor de la pàtria, separatistes perillosos, s'ocupa un retrat d'Anatole France i la seva possessió es qualifica de delictiva. La «Serra del Cadí» era un cau tenebrós, on es forjaven les conspiracions i el cabdill a Barcelona era Jaume Compte.

Però el cert és que ni existeix aquesta suposada vasta organització secreto-militar i molt menys és cert que Compte n'exerceixi el cabdillatge.

Es practiquen, entre molts d'altres, registres als domiciliis dels afiliats a «Serra del Cadí» i entre els objectes trobats al domicili social s'esmenten pistoles de tir al blanc, d'ús comú, moltes d'elles antiquades i adquirides individualment. L'ocupació de llibres, atles, gravats, manifestos de don Jaume de

Borbó, revesteix unes apariències de gravetat extraordinària.

Jo vull suposar que entre tants excursionistes inofensius, entre tants ciutadans pacífics, entre tants minyons menors d'edat com en aquests autos han estat detinguts hi hagués algun cervell romàntic i aixelebrat. Vull, aduà, suposar que aquests minyons de setze a vint anys, sota el cabdillatge d'un pobre pastisser, prenguessin seriosament la seva actuació i la creguessin realitzable. En aquest cas, trobaríem un artefacte que no pot esclatar ni arribar a ésser col·locat, uns papers que no sabem de qui són obra. Aquest és el complot.

On és el cabdillatge de Compte?

Però així i tot, on és el cabdillatge de Compte? No es pot deduir de res més que de les manifestacions inversemblants i contradictòries d'un sol processat.

I aquesta prova que no és prova i que ni essent confessió obtinguda en legal forma, tampoc no seria prova suficient, és l'últim fonament de l'acusació fiscal per a sostenir la culpabilitat de Compte com a partícip material i com a principal autor per inducció.

I pensar que d'aquesta acusació se'n vol arrancar una altra circumstància que agreugi la pena per a fer asseure un home al patibul! Perquè la premeditació de Compte, en què es basa? D'un deriva?

En aquests autos hi ha un personatge misteriós que, per cert, ha preocupat molt el jutge instructor, i que apareix per a desaparèixer seguidament i per a constatar només en els papers de manera que ni la seva filiació no ens és possible conèixer, ni les defenses no han pogut fer investigacions per a trobar-lo.

La desaparició de Talavera

Aquesta desaparició misteriosa que observem en els autos ens dona la clau: Miquel Talavera i Riús, coneixedor perfecte de les persones amb qui tractava, va poder saber els estudis de Julià i aprofitar-los per al seu intent, deixar fer i fins i tot suggerir a algú amb allò que era de realització impossible; mancava un cabdill i la legenda es forja a l'entorn de Compte.

La desaparició misteriosa de Miquel Talavera compta que s'ha abusat del nom de Jaume Compte per a enredar-lo en les males d'aquest procés i millor per a simular un gran servei i sorprendre la pròpia policia per a aconseguir una evasió anteriorment necessària o rebre una recompensa.

Acaba recordant les paraules d'un gran pontífex, el qual, dirigint-se als inquisidors, quan existien els tribunals de la Fe, els deia que el jutge que es cregués ministre de Déu per a cercar condemnes sense prova plena, sols pel zel de la causa, era traïdor a Déu mateix. I, seguidament, prega al Consell de Guerra que dicti sentència, absolut lliurement a Jaume Compte i Canyelles.

Eren tres quarts d'una quan el senyor Sansalvador acabà de llegir l'informe, el qual produí una gran sensació entre el públic. En Jaume Compte, durant alguns moments, se'l veié emocionat; fou l'únic moment que perdé un xic la seva serenitat habitual.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR JOAQUIM DEGOLLADA, DEFENSOR DE JOSEP GARRIGA

Comença reconeixent les dificultats que ha hagut de vèncer el fiscal per a complir el seu comès.

Fa constar l'entusiasme i fervor que ha posat en la defensa del seu patrocinat, per entendre que se l'acusat d'un delictes que no ha comès, i per tractar-se d'una persona que si bé, potser, havia emprès un camí de desencerts, no havia arribat, en canvi, a cometre cap delictes. Fa una crida al tribunal perquè, en fallar, no es deixi portar per cap prejudici respecte a l'augusta persona contra la qual anava dirigit l'atemptat, ni la gravetat dels fets que ha servit de base per a l'acusació fiscal, és dir, res que pugui predisposar l'ànim del tribunal en contra dels acusats.

Revocabilitat i retroactivitat de les lleis

Abans d'entrar en el fons de l'informe, disserta brillantment sobre les teories de la revocabilitat i retroactivitat de les lleis i força jurídica de les disposicions dimanades del poder executiu anomenades decrets. Al·ludeix el Memorial de Greuges que les defenses dels processats van dirigir al Tribunal Suprem arran de la promulgació del decret-lei de 25 de desembre darrer, passant al fur de Guerra els delictes de lesa Majestat i els defectes retroactius que es varen atorgar a la dita disposició en tot allò que afectava al fet d'autes, i insistint en l'exposat en el dit Memorial, va adquirint textos legals i doctrines d'eminents penalistes, per a arribar a la conclusió que les lleis només han d'ésser revocades per altres lleis i no per decrets, i que les lleis penals només poden tenir efecte retroactiu en quant afavoreixin el presumpte reu. Senta la conclusió que el mencionat decret no podia derogar una doctrina jurídica preexistent, ni menys tenir efectes retroactius. Al·ludeix especialment l'informe de l'auditor emès amb motiu del referit Memorial i el rebat brillantment, conclouent que el fur de Guerra era incompetent per a conèixer el fet d'autes i que havia de prevaler el dret constituït entenent en la causa la jurisdicció ordinària.

SESSIO DE LA TARDA

El senyor Degollada, defensor de Josep Garriga, continua el seu informe

El senyor Degollada continua el seu informe. Explica amb referència a les declaracions del processat que obren als folis 552 i 615 de la causa, en quines condicions va prestar la primera declaració Josep Garriga, el qual, degut a les dites condicions va limitar-se a contestar amb el monosil·lab «sí» a totes les preguntes que li feren.

La primera declaració de Garriga

Diu que en justificació de les condicions en què va prestar Garriga la declaració primera, va oferir-se-li la camisa sagnant d'aquest junt amb testimoni que era la mateixa que portava en arribar a la presó, fent notar com la primera declaració que va prestar davant el jutge no va ésser tampoc ni a la presó ni al despatx del mateix senyor jutge, sinó a la Jefatura de Policia.

En tractar d'aquesta delicada qüestió fa notar el senyor Degollada que en cap manera vol ofendre la policia com a institució ni a tots els individus que la integren, ja que l'exposició concreta d'un fet

només pot relacionar-se amb els individus que concretament en siguin responsables.

Malgrat de tot això, la defensa vol raonar com si les tres declaracions fetes durant el sumari fossin absolutament veritat, lliures i espontànies.

Examen de les declaracions

Amb aquest objecte analitza detingudament i minuciosament, amb una lògica incontrovertible, les declaracions prestades, incoherents totes elles, en què diu En Garriga coses, per desistir de la col·locació de la bomba el primer dia per haver-se fet foc i que la bomba havien de col·locar-la dintre d'un túnel, com si els túnels no fossin foscos a tothora. De l'examen dedueix la defensa que queda sols una preparació d'un delictes, un camí d'execució, i un desestiment voluntari que cap mal s'havia causat ni podia causar-se.

Fa notar que En Garriga no va ésser detingut per la policia a l'estació de Garraf, i argumenta sobre el desistiment voluntari del processat Garriga, i entra a continuació a la qualificació legal dels fets.

Amb nombroses cites de jurisprudència i doctrina d'autors que constitueixen un veritable tractat sobre els delictes en els graus de temptativa i frustració, demostra com en el cas del present procés no hi ha ni l'una cosa ni l'altra, sinó un desistiment voluntari, que per altra part sembla reconèixer el fiscal que sols allega en contra del dit testimoni el fet que els processats «haguessin seguit pensant» en l'utilització dels elements que varen deixar amagats.

La defensa, per allò que es refereix al seu patrocinat, nega en absolut tal pensament i proposa, que encara d'haver-se pogut demostrar, cosa que no es desprèn de les actuacions, no constituïria tampoc delictes, ni en grau de temptativa ni en grau de frustració.

En acabar, comenta eloqüentment uns pensaments de Sòcrates i Plató sobre els delictes i els seus càstics, i com a deducció demana la lliure absolució d'En Garriga amb tots els pronunciaments favorables.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR CANDI CERVERA, DEFENSOR DE MARCEL·LÍ PERELLÓ

Comença agraïnt les paraules d'elogi dirigides pel fiscal a les defenses, però ha de fer constar—diu—que no es pot trobar d'acord amb cap de les seves conclusions, ni amb els fonaments doctrinals i polítics en què les recolza.

Esmenta les disposicions i actuacions del govern militar per a la persecució del separatisme, i cal admetre—diu—que alguns dels encaregats d'aquesta persecució han transpassat els límits de llurs deures.

Es cosa admesa, en la història del terrorisme en aquesta ciutat, el valer-se de confidents a sou, per a obtenir el descobriment d'organitzacions i de crims, i que aquests confidents s'han inventat algunes vegades fantàstics atemptats o imaginàries organitzacions.

No és possible, en el cas que ens ocupa, que un agent inventés, ideés, tot el pla, del complot anomenat de Garraf, per tal de comprometre les organitzacions separatistes d'aquesta ciutat i, així, descobrir-les?

(El president suspèn la sessió per cinc minuts. El públic evacua la sala. Represa la sessió, el senyor Cervera continua el seu informe)

En la història del separatisme no hem pogut veure mai que es tractés d'usar de mitjans violents per a les seves finalitats; al contrari, sempre l'hem vist actuar en l'ordre de les idees o en forma de manifestacions populars que no tenien res d'alarmant.

Qui anava a realitzar aquests suposats atemptats? Segons el fiscal, aquests joves processats, sense l'ajut directe ni indirecte de cap altra corporació ni organisme afins. Ni tan sols s'hi ha arribat a trobar relació amb organismes existents a l'extranger.

No es pot jutjar per les idees

No obstant el fiscal estableix una equació quan diu: són separatistes, són catalanistes, són nacionalistes; voldrien ésser sobirans en la terra on nasqueren; per tant, són criminals. Però ni nosaltres com llerats, ni vosaltres, senyor del Consell, com a jutges, no podem jutjar per les idees, respecte a les quals no existeix, segons la nomenclatura més moderna, delictes, sinó figura de delictes.

Per això no puc estar d'acord amb el fiscal, perquè la veritat és que, condemnar per les doctrines legals i morals, des del dret romà ençà, sols es coneix una excepció: la del Codi penal de la Rússia soviètica, que fa consistir el delictes en les idees, la qual cosa és negació de l'ordre i de la pròpia llei. Dintre la llei es pot dir només: és o no culpable d'una temptativa de regicidi.

Mai, en un judici, no discutiré idees; em pronunciaré sempre respecte dels fets per als quals existeix una sola llei, la llei moral. La vida, com la llibertat, només són de Déu. L'atemptat personal, el mateix que l'atemptat de pensament, mereixeran sempre la meua reprobació. Per tant, està dit que condemno el regicidi.

Però, que el regicidi sigui condemnable, no vol dir que el meu defensat sigui regicida, ni en el grau de temptativa.

Manca de proves

Es certíssim que no s'han provat els fets que el fiscal atribueix a Marcel·lí Perelló.

Penseu el que hauria esdevingut si l'opinió pública hagués cregut verament en l'existència del complot de Garraf. Cal convenir que només ha suscitat comentaris irònics; el poble al qual afectava no hi ha cregut, i la prova és evident: on són les renovacions d'adhesió dels lleials monàrquics de Barcelona a S. M.? On la inquietud pública per a conèixer la importància del complot? La tranquil·litat, després de la descoberta policíaca, fou absoluta, i això ens obliga a creure: o bé que és un fet nou en els annals del terror barceloní, o ens portaria a la conclusió absurda que S. M. manca de partidaris en aquesta ciutat.

El Ministeri Fiscal havia de provar les acusacions, i la prova calia que fos practicada segons llei. Quines proves presenta el fiscal? Unes declaracions fetes davant la policia, en les oficines de la «Jefatura» general de policia, en el secret de la policia, sense intervenció de jutge ni de tribunal. Ha estat clarament infringida la disposició que ordena que cessin les diligències preventives així que el jutge es presenti a instruir el sumari. Com fou complet aquest precepte legal? El comissari general, senyor Tejido, contesta el requeriment del jutge dient que, tenint pendents de practica diverses diligències de suma importància, sollicita del jutge un termini per a verificar-los. Aquest termini, ni la policia no pot demanar-lo, ni el jutge concedir-lo. El cert és, però, que el termini es concedeix.

I això no manca d'importància, perquè al mateix

jutge li sembla enorme la conducta de la policia, i no creien tranquil·la la seva consciència es dirigí de nou a la «Jefatura» de policia, fent constar que s'intentava una pràctica de diligències que corresponia exclusivament a la iniciativa judicial.

Altres infraccions hi ha de major importància. Es procedeix a la detenció dels processats el 31 de maig, i només sabem que el dia 2 de juliol el governador dona part del fet, no a l'autoritat judicial ordinària, sinó al capità general.

La policia i el jutjat

Mentrestant, i així mateix en dies successius, el comissari de policia va practicant les diligències, els agents segueixen obrant sobre Ferrer, sobre Perelló, sobre tots els encartats en aquesta causa i el jutge instructor es tenia d'acontentar fent practicar registres en els domiciliis de ciutadans pacífics.

Però és que, aduà després de l'ofici de Comissaria lliurant la causa al jutge instructor, en el qual es deia que els detinguts quedaven a la seva disposició en la presó Model, continuen prenent-se declaracions a la «Jefatura». Per què hi havia interès a aparentar que els presos eren a la presó essent així que romanien en els calabossos de la «Jefatura» Superior de Policia? Es d'afirmar, per tant, que en aquesta causa la llei ha estat infringida i la veritat filla del Cel, ha estat violada. La veritat real, era distinta de la veritat oficial.

La policia, segons la llei, s'ha de limitar a aixecar atestats i cal confessar, senyors, que en aquesta causa no hi consta cap atestat de la policia. Hi hauran oficis, comunicacions, diligències, però atestats de relatius al meu defensat no n'hi ha ni un.

I aquell que manca al precepte imperatiu d'una llei; quan, aduà en un detall insignificant, es posen obstacles als furs de la veritat i del dret, aleshores s'ha perdut el dret a ésser creguts i els funcionaris de policia de Barcelona que intervenen en aquesta causa, han perdut el dret a ésser creguts.

Quan el jutge intervé en la causa, comença per demanar la ratificació dels detinguts, en les declaracions prestades davant la policia i aquesta continua actuant, aduà prescindint del jutge, quan li sembla bé. La ratificació no es demana a la presó Model sinó als mateixos calabossos infectes de la «Jefatura» Superior de Policia, mentre els declarants estaven encara, abans i després de la declaració, sota el tracte directe dels agents de policia. Quan al cap de deu dies són traslladats a la presó Model, ho són amb el caràcter d'incomunicats, situació en la qual romanen per espai de 19 dies, que equivalen a 19 segles.

El Codi de justícia militar diu que la incomunicació no podrà durar més temps que el necessari per a evitar confabulacions entre els culpables, entre si o amb persones estranyes.

El dia 18 de juny s'aixeca la incomunicació de Perelló i d'aleshores fins a la lectura de càrrecs, més de set mesos després, no es rep cap altra declaració, és a dir que, quan estaven en situació de declarar amb llibertat de consciència, sense cap pressió, quan podien rectificar o ratificar les declaracions anteriors, no se'ls en rep cap més. Les ratificacions fetes davant el jutge tenen el mateix valor jurídic que les actes de la policia.

El silenci dels lletrats

El fiscal alegava el silenci observat pels lletrats respecte a les coaccions sofertes pels seus patrocinats. Jo he d'afirmar que el mes de setembre de 1925, quan vaig tenir la primera entrevista amb Marcel·lí Perelló, em va denunciar els turments de què havia estat víctima i no vaig ésser jo el primer lletrat que va intervenir en la seva defensa, sinó els senyors Anguera de Sojo i el seu substitut senyor Iglesias, els quals em confirmaren que Perelló i els altres processats els havien denunciat els turments de què havien estat víctimes per part de diversos agents i caps de policia.

Esmenta altres infraccions legals que, segons la defensa, han estat comeses en la instrucció d'aquesta causa.

Es notifica la diligència de processament i només cal veure els processats; el que té més cultura, és un estudiant de batxillerat; un forner, un escultor, jornalers són els altres, tots els quals estaven incomunicats. En notificar-los la diligència de processament, es comet una doble infracció: la de no informar-los de llur dret a demanar i obtenir còpia certificada de la diligència de processament que se'ls comunicava, i una altra més concreta encara, la de no informar-los de llur dret, de recórrer per si mateixos o per mitjà del seu defensor i precisament per escrit. Els és denegat el document que sol·liciten, perquè diu que la instància fou presentada fora de temps. S'insisteix en la petició amb firma de lletrat i ve un Decret auditorial en el qual no es desconeix el dret dels processats i defensors a informar-se del procediment, però denega la petició perquè en els tràmits successius, moments i ocasions tindran els processats i els seus defensors, per informar-se d'allò que sol·liciten.

Com foren obtingudes les declaracions dels processats.

Explica després com la policia obtingué les declaracions dels processats. El fiscal, diu la defensa, preguntava quin fi podien proposar-se els funcionaris de policia en arrancar als reus manifestacions tendencioses. Que la policia podia perseguir una finalitat amb allò que va fer, és ben clar. El cap superior, el comissari i alguns agents, han rebut ascensos o mencions honorífiques pels serveis prestats en aquest causa. La Premsa publica solts oficiosos, anunciant que havia estat salvada la pàtria i el rei sense que cap tribunal hagués encara proferit sentència.

M'interessa constatar, afegeix, que el fiscal no allega respecte a Perelló altres proves que les de declaració o confessió dels processats. Però de confessió judicial, no n'hi ha d'altra que l'efectuada davant jutge competent i el jutge instructor no ha estat competent ni de fet. En segon lloc, la confessió ha d'ésser voluntària i lliure i en aquest cas no resulta lliure sinó coaccionada.

I diré més: crida poderosament l'atenció que les actes redactades per la policia ho siguin en fulls solts i que precisament aquells en els quals apareix la signatura dels encartats, contenen solament manifestacions sense importància i això es repeteix sempre, en totes les declaracions i no pot, per tant, menys que cridar-me l'atenció, tractant-se d'una oficina pública on es porta la veritable direcció de les diligències. Cal pensar en la hipòtesi d'haver estat els encartats apretats i dient-los després que encara havien d'ésser més apretats sinó ratificaven davant el jutge i veient que en apariència les declaracions eren signades, la coacció es va poder prolongar més.

La confessió requereix també consentiment, i les pseudo-confessions de Compte, de Ferrer, de Garriga, de Julià, etc., tenen el mateix nul valor que les de Perelló; no són proves solta cap concepte;

obeeixen a la mateixa pressió que vicia de nul·litat les confessions de cadascun.

La prova practicada

Fa després un anàlisi minuciosíssim de totes les declaracions i de totes les proves practicades.

Respecte els documents ocupats, la policia ha procedit amb gran zel, tant respecte els documents com respecte els detinguts, els quals han estat directament preguntats per les seves idees. Hi ha entre manifestos i opuscles antics i gravats inofensius, alguns papers de caràcter militar, mapes i plans, llistes d'escamots o rondes, i fins i tot un tractat de fortificació. Tot plegat, produeix a tota persona sensata, l'efecte de les novel·les de Juli Verne. Es tracta d'aficionats a jugar a soldats, però d'una criaturada com aquesta a creure en l'existència d'un exèrcit hi ha un abisme.

Organitzacions militars

Amb major seguretat i major nombre, més organitzats i dirigits per antics militars, hem vist funcionar els anomenats requetés del partit tradicionalista i els hem vist maniobrar gairebé uniformats amb les seves boines, banderes, bandes de tambors i cornetes, sommant amb els seus antics cabdills i aclamant la sobirania inconcussa del que anomenen el seu rei, com a França existeixen les Cohorts de camolots del roïu. I mai s'han considerat aquests actes preparatoris de conspiració.

Però anem a les persones. Qui constituïa aquests escamots? Nois joves, menestrals, obrers, dels quals només n'hi ha dos que sapiguem tirar en l'escamot que es presenta com el més temible. No negaré que es tracti de minyons exaltats. Però estudiant serenament els elements, podem donar-los la importància que es dedueix de l'ofici del Governador civil? Es pot parlar d'una vasta conspiració separatista? No em toca defensar els absents, però no hi ha cap tret ni cap prova que autoritzi a afirmar que l'ordre del regicidi, en cas d'existir, havia partit de Macià ni d'altres elements que formessin un Comitè de París. On són les proves? Ens trobem sempre amb les confessions dels encartats, i prou.

Tant o més absurda que les acusacions llençades contra el somniat Comitè de París, són les antiacusacions de Perelló.

La intervenció de Talavera

Però és que, a més a més, els detinguts a Garraf no varen ésser cinc sinó sis, entre els quals, un tal Talavera que s'havia traslladat amb els seus companys a Garraf, vestit d'excursionista. Aquest individu va ésser conduït a Barcelona, va declarar a la «Jefatura» de policia i malgrat tot, desapareix del procés, de Barcelona i, segons la policia, d'Espanya. El jutge el processa; avui està processat i la policia, que tant investiga, sap també que Talavera és a França, però no es diu en quina part ni en quina població.

El jutge instructor pregunta per Talavera a la mateixa policia; veritat és que pregunta tard, i la policia contesta per ofici que Talavera fou, en efecte, retinut i posat més tard en llibertat per no resultar cap càrrec contra ell, llibertat que beneficià també a altres detinguts.

I quins motius hi havia per posar Talavera en llibertat? No es fa cap registre a casa seva, ni tan sols consta en acta el domicili. Talavera hagué de declarar i, malgrat tot, de la seva declaració no hi ha cap paraula en autos. No es pot dir que això sigui lleugeresa de la policia; la detenció de Talavera s'oculta des del primer moment. Desapareix sense deixar rastre i sense saber-se tan solament el seu veritable nom, tot i que Perelló ha averiguat que no es diu Talavera, sinó Tarrés.

Es vella la història dels agents provocadors i en aquesta mateixa ciutat s'han seguit diversos processos per aquest motiu.

La policia ens ha dit des del seu primer informe que va saber el fet per confidència. Per tant, entre la doble qualificació que es pot formular de Talavera, de confident que la policia va voler protegir o d'agent provocador o simulador, la primera ha de descartar-se per quant la policia, si bé confessa la confidència, resulta que aquesta va ésser vaga, imprecisa, i d'haver estat confidència real s'hauria sabut, almenys, el nom de Perelló.

Es cert que junt amb Talavera varen ésser alliberats altres detinguts, però aquests, de totes maneres, resulten processats i de Talavera, en canvi, s'oculta el fet de la detenció i si tant dies estigueren incomunicats altres individus molt major motiu hi havia perquè Talavera ho estigués. Els altres alliberats no havien estat a Garraf; Talavera, sí. N'hi ha que són detinguts pel simple fet d'haver saludat Perelló i, en canvi, Talavera va amb Perelló i baixen junts del tren, i per tant hi havia major raó de sospita.

L'artefacte trobat

Respecte el cos del delictu, l'artefacte trobat entre Vallcarca i Garraf, la defensa posa de manifest la sèrie de contradiccions que apareixen en els autos. Comença per no precisar-se el lloc on fou trobat; no es diu tampoc qui eren els individus que feren la troballa, ni es va aixecar acta ni atestat d'un fet tan important; ni l'estat dels materials que per força s'havien d'haver humitejat. Tampoc es diu com va ésser traslladat des de Garraf a Barcelona, puix que no apareix que fos portat amb el carro blindat, tot i que era fàcil l'explosió de l'artefacte, si és que la policia no sabia per endavant que estava carregat. Ni l'artefacte ni els seus ingredients no varen ésser reconeguts pels inculcats. Consta en autos una fotografia de la suposada bomba, que dedueix la defensa va ésser obtinguda a plena llum, col·locant l'aparell en posició convenient, estant el fotogràf a poca distància, o sigui sense cap precaució i probablement a les mateixes oficines de «Jefatura».

En el sumari es parla d'un tub de vidre, que, segons una comunicació, contenia una substància explosiva i en canvi, de l'acta aixecada en el Parc d'Artilleria resulta que estava buit. Es parla molt d'unes piles elèctriques, que no s'han trobat enlloc, malgrat d'estar tothom conforme que eren absolutament indispensables per a provocar l'explosió.

No hi pogué haver atemptat

L'atemptat que es persegueix era absolutament impossible, materialment i físicament, de consumir. Mancaven les circumstàncies tècniques indispensables i no hi havia possibilitat que es produís. En el terreny de la hipòtesi pogué existir el projecte, però no passava d'irrealitzable, de somni propi de tres menors d'edat, el major dels quals tenia vint-i-un anys.

Les circumstàncies eren totes les més propícies perquè la fantasia, cas que hagués existit, fos absolutament impracticable.

Vistos els fets no queda més que la participació personal i l'element intencional. Segons el fiscal,

Marcel·lí Perelló, element intermedi entre Compte que manava i els altres processats que obeeien, fou inductor dels darrers.

La qualificació que dona el fiscal de temptativa li resulta poc o molt forçada perquè més ens parla de delictu frustrat que de temptativa.

Aquesta defensa ha sentat dues afirmacions: Que cal negar tots els fets expressats en la qualificació fiscal per no haver resultat provats. El segon apartat ve formulat en forma alternativa i conté dos paràgrafs: Primer.—Marcel·lí Perelló formava part de la societat «Serra del Cadí», degudament inscrita en el Govern civil, i el 31 de maig sortí d'excursió cap a les Costes de Garraf, segons projecte del seu company Talavera, i van ésser detinguts en baixar del trea. Vull suposar que es preparés un atemptat. Aquest suposat atemptat no podia en cap cas consumir-se ni produir cap efecte. La intenció de la gent no és objecte justificable quan els mitjans no són adequats per a convertir-se en el fet.

La bomba no podia ésser col·locada perquè no tenia piles, i en cap cas no podia fer explosió. Cita la defensa diversos fragments del filòsof Pellegrino Rossi, invocant pel fiscal, que estan plenament d'acord amb la tesi que sosté la defensa.

L'existència d'un agent provocador, millor dit, d'un agent simulador, es pot provar perfectament, i si alguna cosa faltés, la diligència de processament, que honora molt el jutge instructor, seria suficient per a completar-la.

Esmenta alguns detalls curiosos per a demostrar la manca d'importància del suposat complot, per exemple, el cas de Ferrer, que suspèn el complot per a comparèixer a l'Institut per a examinar-se de Preceptiva Literària.

La filiació de Perelló

Explica la filiació de Perelló, les seves circumstàncies personals i tots els seus antecedents de vida.

—Perelló—diu—tindrà les seves idees, però no apareix en cap acte de la seva vida com a capaç de cometre un atemptat semblant. No hi ha més acusacions que les que sortiren dels seus companys encartats, mentre durà llur incomunicació, acusacions que han estat desmentides pels mateixos acusadors en el plenari. El complot no fou tramitat contra el rei, sinó contra Perelló i altres socis de la «Serra del Cadí», mentre Talavera fugí sense deixar rastre i amb la pretensió verament sarcàstica d'aparèixer haver salvat la Pàtria.

L'exemplaritat en el càstig s'aconsegueix quan el delictu és cert, quan pogué haver-se comès en realitat, quan es troba provat i la causa s'ha instruït amb totes les seguretats que el dret requereix.

El senyor Cervera acabà el seu informe, que fou escoltat amb un silenci profund i produí una impressió vivíssima en l'auditori, suplicant al Consell que se servís dictar sentència absolutament lliurement a Marcel·lí Perelló Domingo.

El president donà per acabada la sessió tan bon punt el senyor Cervera hagué llegit el seu informe.

DIA PRIMER DE MAIG

SESSIO DEL MATI

INFORME DEL LLETRAT SENYOR RAFAEL CLOSÉS, DEFENSOR DE EMILI GRANIER

Si després de la instrucció—comença dient el lletrat defensor—m'havia convençut de l'absoluta innocència del processat Emili Granier i Barrera, després de llegida l'acusació fiscal, me n'he convençut més plenament encara. El Ministeri públic en la seva requisitòria implacable, minuciosa i inquisitiva, no ha pogut concretar cap càrrec ferm, sinó basant damunt deduccions la suposada culpabilitat de Granier. Cal creure, doncs, que aquestes proves no existeixen, car no haurien escapat a la sagacitat del fiscal.

La meua posició—continua dient el defensor—és simplicitat; em limitaré a negar tota participació del meu patrocinat en els fets d'autos.

Tant si els fets que relata el fiscal són certs o no, de cap manera podria imputar-se al meu defensat participació en els primers ni responsabilitat en els segons.

La participació de Granier

El fiscal en la relació de fets intenta concretar la participació de Granier amb aquestes paraules: És membre del servei d'espionatge de l'Estat català, pertany a un grup, el títol del qual és ben expressiu «Mai entrera» i el dia trenta de maig de l'any passat, va anar a Garraf, seguint l'avis de Perelló, amb l'intent de fer esclatar una bomba al pas del tren reial. Per bé que declara el processat que va anar a Garraf sense saber el que hi anava a fer, «cal reconèixer que en aquest punt coincideix amb En Perelló que, efectivament, ha dit que no sabia l'acte que anava a realitzar».

El fiscal comença reconeixent que el meu defensat ignorava l'acte que hom suposa anaven a realitzar i en tota la causa no hi ha cap petit índex en contra d'aquesta ignorància de Granier.

Així, doncs, per la responsabilitat que hom vol exigir al meu defensat, manca l'element essencial, que és la voluntarietat de l'acte. Sense intenció del que es va a fer, és impossible exigir responsabilitat. L'article primer del Codi penal diu que són delictes les accions i omissions voluntàries penades per la llei. Així, doncs, segons aquest article, perquè hi hagi delictu cal la voluntat, això és la llibertat i la intel·ligència.

Pacheco, que és el més il·lustre dels comentaristes de les lleis penals, diu que s'esdevenen aquestes condicions, no hi ha imputabilitat possible.

La llei penal, en dir que les accions penades per la llei es consideren sempre voluntàries, a no ésser que es demostrï el contrari, no estableix sinó una presumpció que pot destruir-se provant el contrari. I en el cas del meu defensat, reconeix des de bon principi el fiscal, que el supòsit d'intenció no hi és.

Així, doncs, si no hi havia intenció preconcebuda en el fet d'anar d'excursió a Garraf com altres vegades, en el riu d'autos, encara que, com diu el fiscal, hom intentés atemptar contra la vida del rei, cap responsabilitat pot ésser imputada al meu defensat, car ja hem dit que sense intenció no hi havia delictu.

Quan hi ha temptativa

D'altra banda, el fiscal defineix els actes realitzats pels acusats com constituïts de temptativa de regicidi. L'article 3 del Codi penal diu que hi ha temptativa quan el culpable comença l'execució del delictu directament per fets exteriors. Aquests fets exteriors han d'ésser evidents i el fet d'anar a Garraf el meu defensat ignorant el propòsit que atribueix als processats el fiscal, no vol dir res contra el meu defensat.

A propòsit d'això, una sentència del Tribunal Suprem de justícia del 24 d'octubre de 1882 diu que no hi ha execució directa fins que es realitzen actes encaminats a una mort preconcebuda tan evidents, que hom no pugui creure en la possibilitat d'un fi menys important.

De tot el que hem dit, hom pot veure com és d'infundada l'acusació que hom fa al meu defensat. No pot ésser admesa ni com a complicitat. El mateix fiscal reconeix que la complicitat de Granier és molt vaga.

La simple presència no suposa complicitat

A més, una sentència del tribunal de justícia, diu que el fet d'ésser present a l'execució d'un delictu no suposa complicitat. L'únic fet real i cert és que el meu defensat va anar a Garraf aquell dia i va ésser-hi detingut. Però segons la sentència del Tribunal Suprem del 28 de juny de 1901, perquè hi hagi complicitat cal que hi hagi relació entre els fets atribuïts a l'actor principal i els executats per la persona a la qual s'acusa de còmplice i que a més hi hagi en tots aquests actes intenció d'afavorir l'acte del delictu. Només Déu ho sap el que hauria passat, si coneixedor el meu defensat del que es tramava, segons el fiscal, s'hagués trobat a Garraf aquell dia.

Cal analitzar la part de responsabilitat que pugui tenir el meu defensat en la participació dels fets que el fiscal denuncia. Repetim que sense la voluntat no pot haver-hi responsabilitat. Malgrat això, el fiscal intenta atribuir responsabilitat a Granier. Fins i tot donant per cert que després de l'avis de Perelló anés a Garraf el dia 31, no coneixedor de l'objecte del viatge i suposant que tampoc En Ferrer li fes cap revelació en el tren, el fiscal considera culpable a Granier, car considera que si bé per participar d'un delictu, cal previ coneixement de la infracció, el processat va concórrer a aquest delictu de regicidi en forma que supleix la necessitat d'aquell coneixement previ. Segons el fiscal, els membres de l'organització que tenien al seu càrrec la realització de l'atemptat, obeeien cegament sense coneixer de vegades per quina mena d'actes es demanava la seva cooperació. Granier fou avisat per anar a Garraf el dia 31 de maig i ell va anar-hi sense investigar el que calia fer, però gairebé sempre per actes no punibles.

Així, doncs, diu el fiscal, si bé cal que per incorrere en responsabilitat sigui coneixedor del delictu, segons el primer article del Codi penal, el qui per endavant renunciï a aquest coneixement i ofereixi el seu concurs per qualsevol acte ordenat per una societat il·lícita que té per finalitat la realització de fets punibles, no pot deixar d'incórrer en responsabilitat. Podria haver-hi algun dubte, segons el fiscal, si es tractés d'actes aliens als fins de l'organització, però en aquest acte que responia plenament a la seva finalitat, la delinqüència del processat és claríssima.

Veiem, doncs, que el fiscal, donant per cert que en avisar a Granier, En Perelló perquè anés a Garraf el dia 31 de maig no va informar-lo de l'objecte del viatge i que tampoc va dir-li res En Ferrer d'aquest motiu, i reconeixent que per la culpabilitat cal la connexió de la infracció, en lloc de treure'n com a conseqüència, la innocència del meu defensat, que fóra a més, lògic, persisteix a acusar-lo de suposat delictu de regicidi.

Segons la teoria fiscal, no hi ha possibilitat d'esmena ni de remordiment

Si admetem, segons el fiscal, que incorre en culpabilitat el qui per endavant renuncia al coneixement del delictu que li és encarregat, per obediència a una organització il·legal, hem de reconèixer que el fiscal nega amb aquesta teoria la possibilitat d'esmena i de remordiment. Esgarrifa el pensar que aquesta tesi pugui projectar-se en actes de sanció penal. Tot el món de malarats, víctimes dels seus actes i dels altres que pol·lueixen en ambients socials malejats, veurien planar constantment sobre els seus caps la sentència dantesca «Lasciate ogni speranza!».

Recordem, segueix dient el defensor, la serenitat amb què parla d'aquest punt jurídic l'eximí penalista que hem retret abans: «la justícia humana, diu, no té encara acció per regla general sobre la persona que ha resolt d'ésser delinqüent». Aquest és el cas de Granier, segons el fiscal. En tot cas pot haver incorregut en culpabilitat pel delictu de pertanyer a l'organització a què al·ludeix el fiscal, si entre els actes preparatoris per a la realització del regicidi, n'hi ha algun que tingué aquest caràcter. Però si particularment són inofensius i tot el mal consisteix en el mal moral que es deriva de l'intent, no entren encara en la jurisdicció humana. L'autoritat única ment ha de vigilar els que amb els seus actes indiquen l'existència de pensaments criminals.

I si creu el fiscal que el fet punible de què és acusat Granier és el de pertanyer a una organització separatista, no és en aquest procés on ha d'ésser examinat.

L'auditor general, en el seu dictamen de 30 de juny de 1925, diu que encara que aquest procediment se segueix per suposat propòsit d'atemptar contra els reis, de les diligències se'n segueix que han estat comesos altres actes delictius que cal examinar en noves causes. Es refereix, l'auditor general, a unes organitzacions encaminades a adoptar mitjans violents per a assolir la separació de Catalunya de la resta d'Espanya. Uns i altres tenen aquesta única finalitat.

Del dictamen de l'auditor se'n desprèn que hi ha dos procediments distints: l'un motivat per una suposada temptativa de regicidi, i l'altre per diversos actes anteriors relacionats amb els quals hi ha aquestes societats de les quals ha parlat l'auditor i a les quals pertanyia, segons el fiscal, Granier.

Així, doncs, si l'acusació de complicitat que pesa damunt Granier ve del fet d'ésser associat a aquestes organitzacions no és en el procés actual on hauria d'ésser acusat, sinó en aquells nous processos que anuncia l'auditor.

Després de tot això, és possible mantenir ferma l'acusació contra Granier, almenys en aquesta causa?

Acaba la defensa ratificant-se en l'escrit de qualificació i afirmant que el fet d'haver anat a Garraf amb les circumstàncies explicades el processat Emili Granier Barrera, no suposa el delictu que li és imputat ni cap mena de responsabilitat, i prega, per tant, que sigui lliurement absolut.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR FRANCESC GIRON, DEFENSOR DE MIQUEL BADIA CAPELL

Fa notar en començar el seu informe el limitats que són els càrrecs que fa el fiscal contra el seu defensat i remarca com és inadmissible i injust comparar aquell i els seus companys amb els terroristes que un temps pertorbaren la ciutat de Barcelona amb els seus crims refinats i una perfecta organització. Per a comprendre la intervenció de Badia cal situar-se en una posició imparcial i considerar aquest, sempre dins la tesi acusadora, en cas màxim, com un

simple informat del pràcticament irrealitzable intent d'inexperts minyons que projectaren juga un moment a revolucionaris.

Miquel Badia, jove exaltat i aparatós, estava allunyat temps fa de la «Serra del Cadí», consumint les seves valenties, fent de practitant de farmàcia. Ivo existeix en la causa el més petit índex de contacte amb els altres processats abans de la tarda del 25 de maig en què va anar amb els a Garraf.

Per aquesta senzilla intervenció de viatge en automòbil amb Ferrer, Badia, Compte i Miravittles, trobant-se allí sorpresos veient que la guàrdia civil i carrabiners vigilaven la via, el fiscal, tot i reconeixent que allí van desistir dels seus propòsits, manté l'acusació contra aquell, dient com a càrrec concret i ie estava adscrit a rondes separatistes, les quals tenien per missió executar treballs difícils i perillosos, anant, com a home d'empenya, a la «Serra del Cadí» per constituir-se en Tribunal per jutjar actes d'indisciplina, desobediència o covardia, tribunal que condemna amb fúria i immediatament absol.

Tots aquests càrrecs naixen exclusivament de la declaració de Badia en el sumari, contra la qual s'han manifestat sempre tant ell com els altres processats en el plenari, declaracions obtingudes per l'agent Je policia, al qual amb rara unanimitat acusen els processats.

No resulta del sumari ni de cap declaració que els acompanyants de Badia l'haguessin avisat del propòsit de col·locar un artefacte a l'avia ferrea, ni aquest fou designat per executar el suposat atemptat, ni forja pla de cap mena, ni induïx ningú a executar-lo; i suposant per un moment que en arribar a Garraf tingué en el seu pensament algun propòsit delictiu, el va abandonar ràpidament davant la presència de la força pública.

Són delictuosos els actes executats per Badia?

Després d'aquest resum de fets, pregunta el defensor de Badia si això és delictu, i després d'un detingut anàlisi de les teories dels més eminents penalistes, conclou que no, i per donar més força a la seva argumentació cita i comenta copiosíssima jurisprudència del Tribunal Suprem, d'una claredat aclaparadora: ..

El Codi penal espanyol exigeix, perquè hi hagi temptativa, que el culpable doni principi a l'execució de delictu d'una manera directa mitjançant l'execució de fets exteriors, la qual cosa indica que no vol castigar els actes preparatoris, per això usa la paraula «directament», de manera que per la doctrina dels penalistes, per la interpretació donada per la Jurisprudència i pels propis comentaris doctrinals que fa el fiscal, al màxim a que es pot arribar és a concedir que el Badia va realitzar un acte indirecte preparatori de delictu, ja que la seva voluntat criminosa no s'exterioritzà, ni inicià cap acte d'estricta execució.

A continuació, el defensor, rebatent l'informe del fiscal, analitza la teoria del desestímet i diu que si bé des del punt de vista moral aquest ha d'ésser espontani, en l'ordre penal és suficient, encara que provingui de mòbils interessats, de la por a la pena o a ésser sorprès. La societat té interès a què minvi el nombre de delictes, no preocupant-se de si el desestímet procedeix d'arrepentiment o de por. Si fos possible explorar el pensament humà, condemnant el pensament, i la teoria del fiscal prosperés, el món es convertiria en una presó immensa.

Es lamenta fonament el defensor de Badia que en el minucios estudi jurídic del fiscal, tot i reconeixent-se que és discutible, si ha de respondre com a autor o com a còmplice, segons s'apreciï el caràcter de la intervenció d'aquell, davant d'aquest dubte acabi el fiscal inclinant-se per la qualificació més forta en lloc de la més benèvola, com és d'hàbitud en bons principis penals.

Per desvirtuar la qualificació fiscal, analitza, amb els comentaris i jurisprudència del Tribunal Suprem, els conceptes d'autor i còmplice, per a concloure que Badia no és autor ni còmplice, però que en el cas pitjor és l'últim, mai el primer.

Els antecedents penals de Badia

El terrible crim de què acusa el fiscal a Badia no concorda amb els antecedents penals de Badia d'abans d'ésser detingut, que era un honrat treballador de temperament un xic exaltat. La defensa tenia especial interès a demostrar dins el plenari aquests antecedents i el temperament fogós i inofensiu del processat. Tot se li ha negat. No sembla sinó que la veritat sigui una i aquesta s'hagi trobat, corrent-se en aquest procés el perill de les trajectòries rígides en caure's d'error i injustícia.

El precedent del procés Dreyfus

Alludeix en termes impressionants el defensor de Badia el procés Dreyfus, que va agitar molt de temps les passions polítiques d'un país veí, en el qual determinats sectors d'opinió, moguts per odís ancestrals de religió i de raça acusaren un innocent ciutadà d'haver comès un delictu de lesa pàtria. Milers de folis formaven el procés. Un ambient nociu influï en el tribunal i vingué la condemna. Passats uns anys, es produí la revisió i un juriconsult eminent examinà amb detenció la causa i no trobà una prova concreta al condemnat.

Jo invito, afegeix, al Consell a què examini la present causa en la qual també hi ha escrits molts folis i hi ha cartes, periòdics, signes convencionals, segells, gravats i altres documents, que poden predisposar l'ànim a altres derivacions, no perseguides aquí, ja que aquest procés és limitat, segons declaració, al suposat delictu de regicidi, però després d'aquest examen, en el qual no apareix acusació concreta i processal de temptativa de regicidi contra Miquel Badia, es veurà la inconsistència de l'acusació fiscal.

Es precis sostrauere's a aquests corrents que es donen en tots els pobles i temps, pels quals uns sectors d'opinió atribueixen sistemàticament als altres la causa de tots els mals. No és possible jutjar a...b factors de pur perjudici. La imaginació, mestre de l'error i de la falsedat, és enemiga de la intel·ligència i predisposa a la injustícia, com l'afecció a l'odi pertorben la serenitat de la justícia. La veritat la coneixem, segons Pascal, no per l'enteniment, sinó pel cor.

Justícia i no clemència

Després d'aquestes consideracions, d'un tot elevadíssim, demana justícia al Tribunal i no clemència; justícia que té per missió assegurar l'imperi de les lleis i de la pau entre els ciutadans, romanguent impassible en mig de la lluita violenta de les passions i dels partits.

Penseu—diu—amb En Badia i veureu a través de les seves declaracions un jove de bons antecedents, que un moment ha sofert al·lucinacions potser de revolució i de conquesta, i que no féu més que anar a Garraf el capvespre del 25 de maig, berenant allí amb uns companys i tornant a Barcelona, i tingueu en compte a jutjar que per tot això se li demana no res menys que cadena perpètua.

Davant d'això s'ha de fer un esforç de voluntat

enorme, s'ha de tenir davant un company il·lustre, mestre consumat en l'art de l'exposició i de la crítica, per no sentir torbar l'esperit i pensar que la sombra de Dracó vagi per aquesta sala.

La justícia rígida, inexorable, condueix sempre a la injustícia. Han passat ja els temps en què els déus implacables necessitaven calmar el seu furor amb la sang dels seus fills, creant la més monstruosa concepció humana de la justícia.

Els déus nacionals

Fa pocs segles, encara, en l'imperi dels azteques estaven els seus habitants convençuts que l'Estat s'enderrocava si les víctimes humanes deixaven d'ésser immolades en el seu holocaust. La víctima era col·locada sobre la pedra del sacrifici. Un punyal d'acer obrí el pit i arrencava el cor encara palpitant. En dia porper, diu l'escriptor anglès Wells, segurament s'havia acabat d'arrencar el cor dels nostres semblants per oferir-lo als déus nacionals.

Acaba dient al Tribunal que per ésser just només cal ésser home i no oblidar que es jutja un semblant, car en la consciència i en el cor humans hi ha més ciència de penar que en tots els textos que s'han invocat, i demana l'absolució del processat.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR JOAN MOLES, DEFENSOR DE JAUME JULIA

Comença el senyor Moles al·ludint la tasca que li correspon de fer i cita diferents exemples entre advocats que han hagut d'oposar-se als corrents populars i als excessos dels poders. Un literat ha dit que el dret és com una dona lleugera que se'n va darrera de qualsevol home que faci soroll d'esperons, significat amb això que en tota violència triomfant, o tan sols amenaçadora, no militaria sinó de qualsevol ordre, canvia l'estat jurídic, i aquests canvis influeixen en el nostre ànim i creen un enrenou del qual és difícil lliurar-se'n per orientar el nostre jutj.

Per això no és estrany que persona de tan vasta cultura jurídica i excepcionals qualitats com el fiscal, no hagi pogut substraure's a la influència de semblant estat de coses.

I per això declara el senyor Moles que té la por, que tant debò no es confirmi, que el Consell, malgrat el seu bon desig i el seu esperit de justícia, no pugui substraure's tampoc als prejudicis en el moment de dictar sentència, i que sigui víctima ell, i amb ell els processats, per la seva decisió, d'aquell enarimant.

La qüestió de competència

Després d'aquest preàmbul, parteix novament de la qüestió de la competència de jurisdicció. S'absté de comentar el real decret de 25 de desembre darrer. Però al·ludeix l'escrit que va dirigir-se per les defenses al Tribunal de Justícia, dient que la missió dels tribunals ha d'ésser no imposar mal pena per un fet que una llei anterior amb vigència no castigui, que a ningú no es posi pena sense ésser culpable, que ningú sigui jutjat per tribunal que, amb acord a la llei, no sigui competent, i que per tot això no sigui privat mai ningú de les garanties i recursos que la pròpia llei té establerts. Parla dels efectes retroactius que l'aplicació del decret abans esmentat provoca en perjudici dels processats en aquesta causa, i de la infracció de lleis fonamentals, a més de la Constitució de l'Estat, i encara superiors a la mateixa, per referir-se a drets inherents a la persona humana, i per tant a l'ordre jurídic inalienables. Diu que constituiria una hipocrisia no ratificar-se en aquest moment transcendental, davant del Consell de guerra, en tot quant en aquell escrit dirigit al Tribunal Suprem es manifestava referent a la competència de jurisdicció.

El complot

Passa a combatre la forma com el Ministeri fiscal presenta els fets, volent suposar que l'actual causa i els fets que l'han motivada obeeixen a un moviment separatista que, obertament, conspirava contra la integritat de la pàtria, preparant diferents delictes i passant, de la preparació d'un alçament armat, mitjà apropiat per a obtenir la disgregació de la pàtria en territori nacional, a l'atemptat, al crim personal, triant com a objecte la persona del cap de l'Estat. Tot el qual, a pesar de la forma adoptada pel Ministeri fiscal, descobreix que en aquesta causa es vol venir a resoldre el que és conseqüència d'una confabulació i pla desconegut, perquè es tramita amb causa a part desconeguda i ignorada per les defenses, i que és terreny acotat pel Consell, creant-se així una posició de desigualtat que no és admissible en dret, i de la qual pot emanar una veritable indefensió per als processats.

Per això—diu el senyor Moles—en la negligència de lectura de càrrecs hagué de demanar que se li donés vista de la causa que pel jutjat militar se segueix pel suposat delictes de conspiració contra la integritat de la pàtria, no havent-se accedit a la seva petició, la procedència de la qual era indiscutible, i havent-se desestimat aquest mitjà de prova com d'altres proposats pel defensor, i creant amb això una situació d'inferioritat per al processat Julià, el seu patrocinat.

El senyor Moles diu que això no pot ésser, car constitueix a l'ensenya, contra l'interès de l'acusat per al qual es demana una pena gravíssima, el rebu dels més elementals principis de la justícia.

Amb aquest motiu fa constar novament la seva protesta, ja que tractant-se de fets que poden influir en la resolució del Consell, res no pot ésser ignorat, desconegut o amagat, ni encara que es tracti dels més alts interessos de la pàtria. Ja Sèneca ensenyava que no essent lícit fer mal a la pàtria, tampoc ho és fer-lo als ciutadans.

La intervenció de Julià

Explica com En Julià, fora de tota actuació política, obeïnt sol al que per ell era una obsessió, pretenia sense la preparació i els coneixements necessaris, descobrir un procediment per produir explosions a distància aplicable a les pedreres i mines, sense risc ni perill per als obrers. Diu el senyor Moles que si s'hagués accedit a les proves proposades per la defensa, hauria tingut el Consell coneixement del caràcter moral i de la disincronia del processat Julià, i hauria pogut apreciar els excessos d'imaginació a què fàcilment s'entrega, per qualsevol motiu i això donaria l'explicació de molts de llurs actes, aspiracions i paraules.

Amb aquest objecte explica detingudament diverses anècdotes de la vida d'En Julià, quan treballava en el taller de don Ricard Revuelto. Entra en l'anàlisi de diversos extrems del sumari, fent notar que la contradicció en quant a quantitat i pes dels paquets de substàncies explosives que es mencionen en l'ofici, dirigit al capità general i en l'informe del parc regional d'artilleria, amb què amb dos dies de diferència la policia diu haver trobat dos paquets i en el parc

d'artilleria han augmentat a tretze existint la mateixa diferència en quant al pes que amb aquests dos dies ha augmentat en més d'un quilò i mig. Un altre detall que fa observar el senyor Moles, és la contradicció entre el comissari de policia que diu haver trobat el tub de vidre ple de substància explosiva al seu judici i el Parc d'Artilleria que va rebre el tub buit, deduïnt de tot això el poc fonament de l'informe del Parc d'Artilleria que analitzin minuciosament a la seva defensa.

L'acusació fiscal

Passa a combatre l'acusació fiscal en quant es fonamenta tan sols les declaracions del sumari, bona part d'elles contingudes amb atestat de la policia, amb exclusió sistemàtica de quant han dit en el plenari els processats amb relació a aquelles declaracions. No s'explica que el fiscal vulgui fer passar com una habilitat de les defenses i tingui per incomprensible el que la policia obligui a ningú a subscriure unes declaracions falses. En aquests moments en que l'opinió es troba seriosament interessada en quant es diu i publica, referent a dos homes que, convictes i havent-se confessat culpables davant dels agents de l'autoritat primer, davant del jutge instructor després, i que a pesar de les protestes d'innocència davant el tribunal que havia de sentenciar-los, foren condemnats a una pena gravíssima que han complert com a autors de la mort d'un home que encara és viu a pesar d'aquella confessió i de la veritat que se suposava resultant de les declaracions sumaries, no s'explica el defensor que el senyor fiscal judiqui les coaccions que en aquesta causa anuncien als processats com una habilitat de les defenses o com una cosa incomprensible.

El senyor Moles explica amb aquest motiu tot quant ha succeït en la causa de Belmonte, per deduir que el fiscal no pot tenir la pretensió que sigui acceptada com a veritat indiscutible la consignada en uns atestats de la policia, que no han encertat ésser exactes, ni tan sols en la descripció dels objectes trobats, o que diuen haver estat trobats.

El propi jutge instructor de la causa, en vista de la tardança en fer-se-li lliurament dels detinguts, armes i altres objectes ocupats, es dirigia a l'autoritat judicial militar, manifestant la dita anomalia i que aquesta semblava indicar que per la «Jefatura» de policia s'intentava una direcció de pràctiques de diligència d'exclusiva competència d'iniciativa del jutge, el qual posava a coneixement de l'esmentada autoritat per la seva superior resolució. Amb això semblava indicar el jutge instructor que repudiava la forma de practicar-se certes diligències i la direcció donada a les mateixes, per qui envia les seves funcions.

Les declaracions sumaries

El senyor Moles fa un detingut estudi de les declaracions sumaries i de les que ell anomena presumptives, fixant-se d'una manera especial en la intervenció d'aquell misteriós personatge que, com un bòlid apareix en aquesta causa i que essent detingut a Garraf, junt amb els altres processats, resta fora del procés i és posat en llibertat, sense haver estat identificada llur personalitat i no s'aconsegueix detenir-lo novament a pesar del lògic interès que hi posa, segons apareix d'autos, el jutge instructor. Es tracta d'En Josep Talavera Rius Montes, noms simulats, segurament, amb el que s'amaga algú que una gran precipitació posà en llibertat la policia, ella sabrà per què, privant el jutge instructor del seu examen i el senyor fiscal d'elements que probablement farien canviar de parer.

Es un detingut fantasma l'actuació i la sort del qual delaten a l'agent provocador.

Rebutja les hipòtesis de l'acusació i diu que la lògica no ha volgut posar-se de part del senyor fiscal. Analitza la part tècnica i declara que l'obtenir del jutge instructor que li fos ensenyat l'artefacte, vol formar judici definitiu. En el dit artefacte era impossible en absolut la realització de l'atemptat, si havia d'efectuar-se l'explosió per mitjà de l'electricitat. Invita als senyors del Consell a examinar-lo, acabant aquesta part del seu informe fent notar com el senyor fiscal fa girar a tots al voltant d'un impossible, entossudint-se a treure conseqüències del que no podia tenir-ne, presentant com fruit d'una conspiració i com encaminat a la comissió d'un greu delictes i encara com a mitjà d'aconseguir-ne un altre, el que mitjançant un estudi i unes experiències de caràcter tècnic, resulta en l'ordre pràctic el «ridiculus mus dels mons parturiens».

La missió dels jutges

Acaba el senyor Moles recordant al Consell que els jutges tenen la missió en la seva sentència de restablir l'ordre i que una injustícia feta a un sol és una amenaça feta a tots. Exalta amb eloqüents frases la funció d'administrar justícia, recordant a Mirabeau que la justícia, essent una necessitat de tots i de tots moments, ha d'imposar el respecte, però ha d'inspirar la confiança, i amb Spencer, que no s'ha de buscar el bé del conjunt social amb independència del benestar de les unitats de què dit conjunt es forma.

Demana la llibertat absoluta del seu patrocinat Jaume Julià Pedrol que no ha comès, ni ha intentat cometre el delictes de regicidi, ni tan sols en grau de temptativa.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR JOSEP BORDES, DEFENSOR DE FRANCESC FERRER

Comença declarant que està plenament convençut de la inculpabilitat del seu patrocinat, i lamenta que no estigui posseït de les més altes qualitats per a fer-ne ressaltar la innocència. Però el que més el preocupa—afegeix—és que l'ambient malsà creat per la topada de les passions polítiques s'hagi infiltrat a través dels fulls d'aquesta causa.

El separatisme dels processats

Ha bastat que es digués que els processats eren separatistes perquè des d'aquell instant no s'hagi dubtat de llur responsabilitat en un delictes de temptativa de regicidi. I potser algú s'haurà dit que amb això sol, amb l'ésser separatistes n'hi havia prou per a considerar-los incursores en el major dels delictes.

La base de l'acusació

Els fets en què es basa l'acusació fiscal, són tots deduïts de la declaració dels inculcats. Antigament, la confessió del delinqüent era suficient per a dictar sentència condemnatòria; per arrencar la confessió estava, àdhuc, autoritzat el turment; però avui, per la humanització del dret penal, cal posar en relació la confessió amb d'altres proves.

En aquesta causa, que parteix d'una confidència, es negligeixen totes les altres proves; ni tan sols declaren el que féu la confidència ni el que la rebé.

Encara que poguéssim arribar a creure en el complot, realitzat aquest per minyons que no passen, la

major part, dels vint-i-dos anys, em decantaria a qualificar-ho de joc a la conspiració. Però és que tots els processats han explicat que llurs preteses declaracions han estat arrencades pels turments i per les coaccions de la policia.

Coaccions que al·leguen els inculcats

Ferrer diu que no sols estigué dos dies lligat de colzes, sinó que cada vegada que era cridat a declarar i ho feia a disgust de la policia, l'abofetejaven i li apretaven els dits polzers, li trepitjaven els peus nus i l'amenaçaven amb fer d'ell allò que més els plagués.

Vosaltres direu si es pot sostenir una acusació basada únicament en confessions obtingudes pels turments i per la violència moral. I en aquests casos és sabut que es declara autor del delictes amb molta més facilitat l'innocent que el culpable, al qual la consciència de la comissió del crim li proporciona una mena d'aneleixia.

Explica en termes anàlegs als de les altres defenses el per què del silenci obligat de les defenses.

Esmenta unes paraules del penalista C. Bernaldo de Quirós, relatives a l'abolició del turment per la constitució de 1812, malgrat la qual prohibició, diu, s'endevina que fora de la llei no s'han extingit encara del tot els turments infligits pels subalterns de la justícia.

El qui podia comprovar l'existència de les violències era el jutge instructor i aquest va denegar les proves proposades per les defenses, per tal d'arribar a aquella comprovació.

Explica la detenció dels inculcats, el començament de la causa i la intervenció de les autoritats civil i militar, reconeixent que aquesta va procedir amb tota la diligència. Així mateix fa constar les protestes del jutge militar instructor per la continuació de les diligències policiaques en termes semblants, com ho han fet les anteriors defenses.

La intervenció d'un confident o agent provocador

Explica també la intervenció del confident i la contextura moral d'aquesta llei de persones en forma semblant a la d'altres informes. També fa referència extensa a la intervenció de l'anomenat Talavera i de la seva desaparició misteriosa del sumari i àdhuc de Barcelona i d'Espanya.

Referint-se als fonaments jurídics, diu que el mateix fiscal reconeix que d'acord amb el dret positiu espanyol, els actes preparatoris del delictes no són punibles i que només quan existeixen actes d'execució hi haurà veritable delinqüència.

És que, per ventura, tots els actes realitzats pels encartats, fins i tot suposant que fossin certs, són altra cosa que actes preparatoris?

L'execució del delictes hauria començat en carregar la bomba i en traslladar-la a la via fèrria per on havia de passar el tren reial, perquè així si que revela intenció delictiva. Una bomba posada a vora un tren denota intenció de causar un dany al tren i a les persones que hi viatgen; però una bomba amagada en un barranc serà una preparació, però mai un acte executori d'un delictes de regicidi, a no ésser que per aquell lloc haguessin tingut de passar les persones a les quals anava destinada.

Només es van realitzar actes preparatoris

De manera, que àdhuc que s'estimessin vàlides les declaracions dels processats i es pogués considerar la confessió com alguna cosa més que una simple presumpció, tindriem que mai podria declarar-se als processats responsables d'un delictes de temptativa de regicidi, perquè no es va entrar en l'execució del delictes, sinó que es van realitzar simplement actes de preparació.

Segons el Codi penal espanyol vigent, perquè existeixi temptativa o delictes frustrat, és necessari que el culpable realitzi actes adequats per a cometre el delictes i que els mitjans utilitzats siguin idonis.

Un fet que no és essencial del delictes no pot constituir un acte d'execució perquè no pot revelar-se per ell la intenció delictiva.

Si el fet de traslladar-se a Garraf sense arribar a carregar ni col·locar l'artefacte no passa d'ésser un acte de preparació, tampoc no han pogut constituir actes d'execució els viatges que posteriorment hagin realitzat alguns dels processats, Ferrer, entre ells.

No hi podia haver execució del delictes

Ultra les altres dificultats d'ordre tècnic, en aquest cas no hi podia haver execució del delictes, perquè apareixent clarament la intervenció d'un agent provocador, no es tractava d'altra cosa que de fer caure en un llaç a aquests pobres minyons. L'agent provocador, féu el que féu precisament per a poder impedir després amb la seva denúncia que el delictes es consumés.

Per allò que fa referència a la suposada intenció de col·locar la bomba a la via per la qual havia de passar el tren reial de Madrid a Barcelona, cal no oblidar que hi va haver desistiment i que àdhuc, segons les declaracions prestades davant la policia, Ferrer va explicar que s'havia tractat de llençar l'artefacte a la mar.

Si les declaracions dels processats han de merèixer crèdit, malgrat tot el que n'han dit, ha d'ésser almenys, tant en allò que els perjudica com en allò que els pugui beneficiar.

Dirigit-se al Consell fa una apel·lació a la seva equanimitat. Una sentència condemnatòria, en les circumstàncies que concorren en la present causa, en lloc de contribuir a extirpar el separatisme ajudaria a exacerbar-lo.

Acaba demanant per la Justícia, per Espanya i per Catalunya, els ideals i els amors que voldria veure compartits per tots, que s'absolgui lliurement a Francesc Ferrer i Torrens.

LA ULTIMA SESSIO DEL CONSELL DE GUERRA

A la tarda tornà a reunir-se el tribunal. Tarda de dissabte i primer de maig; molts obrers abandonaren el treball en aquesta data; d'altres, que han treballat, vaguen a la tarda perquè han setmana anglesa. Com en cap altra, el públic d'aquesta sessió ha estat un públic d'obers, sobretot d'obers joves; com en cap altra sessió també, l'afluència és considerable. La cua que, abans de començar, està estacionada davant la concella del pati, dona la volta a aquest, continua al carrer i tomba encara la cantonada de l'edifici, seguint l'altra paret que el circunda. Una petita sala part d'aquesta gentada trobarà lloc a l'ampolla sala on se celebra el Consell.

Entre el públic hi ha nombrosos familiars i amics dels processats. També hi ha moltes dames. Els bancs destinats als advocats que volen presenciar la vista són plens; molts seuen entre el públic, d'altres seuen a la vora de l'entramat. Com en les altres sessions, hi ha a la sala nombrosos militars frances de servei.

INFORME DEL LLETRAT SENYOR FREDERIC RODA DEFENSOR DE DEOGRACIES CIVIT

Amb veu forta i pronunciació clara, el jove lletrat senyor Frederic Roda i Ventura, que defensa l'acusat Deogracies Civit, escultor, comença la lectura del seu informe.

Comença dient que per amor a la justícia i a la llibertat, i per inclinació sentimental envers l'home caigut, va escoltar la confessió del processat, Deogracies Civit, el qual va demanar l'ajut de la toga lliure de la defensa, tot dient-li que era víctima d'un procés injust.

Vaig dubtar—diu—de les seves manifestacions al començament; vaig creure que en tenir coneixement de la causa es desmentirien o es transfigurarien les protestes del detingut, i que algun càrrec desvirtuaria aquelles protestes d'innocència. Després vaig conèixer i vaig estudiar el procés, i va naixer en mi el ferm convenciment, no sols de la innocència absoluta del meu patrocinat, sinó de tots els processats. Tots ells són, per a mi, víctimes compreses en la xarxa tupidia d'una quimera, d'una negra fantasia, nascuda en la «Jefatura» Superior de Policia de Barcelona, desenrotllada amb l'ajut de confidents, la qual prengué cos després en una causa de gran aparença, de transcendència també imaginària.

Anomalies de la causa

Exposa, en forma semblant a la de les altres defenses, tot el procés seguit, basant-se en les proves que apareixen en la causa: les raons que induïren a les autoritats a creure en l'existència d'un complot per atemptar contra el tren reial a la manera com es varen practicar les primeres diligències i la instrucció de tota la causa.

Fa observar la sèrie d'anomalies que s'hi noten en l'ordre legal, principalment pel procedir de la policia. Llegeix íntegrament l'ofici dirigit pel jutge instructor a l'autoritat judicial de la regió, en el qual oficial diu que malgrat haver sol·licitat del comissari general de Vigilància que li passés immediatament els detinguts, armes i altres efectes ocupats, a la qual cosa contestà el dit funcionari dient que degut als nombrosos detinguts, així com a investigacions i detencions d'importància i d'urgència, no podia fer lliurement fins que estessin acabades, puix que, a més a més, s'havia d'estendre un inventari de totes les coses ocupades, raons per les quals el jutjat va acordar que en breu termini es practiquessin les diligències de suma urgència o importància, i es verificués el lliurament; però, com que malgrat el temps transcorregut, diu l'ofici del jutge instructor, no s'ha fet, la qual cosa sembla indicar que per la «Jefatura» de Policia s'intenta una direcció o pràctica de diligències que exclusivament competeixen a la iniciativa del jutge, ho posa en coneixement de la Superioritat.

Relata altres actuacions de la policia que transgredixen els límits legals, i diu que si l'actuació de la policia va quedar viciada des de bon començament, ja il·legalitat, l'error, la torpesa i la falsetat, han estat el coronament de la seva obra. Des de que parla de la confecció d'inventari, tarda deu dies a realitzar-lo, tot i que les armes ocupades consisteixen en tres pistoles i una escopeta de caça.

Aquesta mateixa policia és la que deté a Garraf un misteriós subjecte anomenat sembla, Talavera, que després posa en llibertat per disposició pròpia, sense tan solament identificar-lo, per la raó oficial d'ésser estrany al complot descobert, i sense que resultessin càrrecs contra ell.

Observi el Consell—diu després—que totes les actes aixecades per la policia no tenen, als efectes legals, més que el concepte de denúncia, i que en ésser rectificades totalment pels encartats des del moment en què han pogut declarar lliures del mal tracte sofert a «Jefatura», han perdut tot el seu valor, tota l'eficàcia.

En aquesta causa, les anomalies que s'observen abans de la plena intervenció del jutge instructor, comencen en el fet que tractant-se, segons es volia fer creure, d'un vastíssim i perillós complot, els qui reben les primeres declaracions dels detinguts, dels suposats directors del fantàstic complot, són dos aspirants del Cos de Vigilància, un d'ells de segona classe. El mateix comissari general, que tan activament es va moure en les primeres diligències, no assisteix a l'acte de pendre declaració als detinguts; un servei tan important el realitzen dos funcionaris de l'última graduació.

Detalla alguna de les diligències practicades per la policia per remarcar en la forma amb què eren fetes; per exemple, quan registrant una entitat autonomista, fan constar que abans del cop d'Estat era un dels més caracteritzats centres de filiació francamunt separatista, i que en aquella sala s'havien dit les coses més enormes, segons diuen pel veïnat.

El cos del delictes

S'ocupa també extensament del dictamen pericial donat pel Parc d'Artilleria en relació a un aparell que es diu explosiu. Els tècnics artillers examinen un tub de ferro de 140 mil·límetres de diàmetre per 450 mil·límetres d'alçada. El diàmetre del tub que la policia va trobar a Garraf era de 20 per 25 centímetres, i la seva alçada de 50 centímetres. A Garraf es va trobar un tros de flexible de «bastant» longitud, que la policia no amida, malgrat la seva escrupolosa activitat, i aquest «bastant» es converteix no menys que en 300 metres. A Garraf es trobaren dos paquets de substàncies explosives; en el Parc d'Artilleria, segons el dictamen, n'hi havia dotze. A Garraf es troba un tub de vidre que diu que contenia matèria explosiva, tub que apareix buit al Parc d'Artilleria dins un paquet cilíndric de paper que conté pólvora negra, cosa que per a res figura en la relació de coses que figuren trobades a Garraf. Davant de tanta disparitat, aquesta defensa va proposar en el seu escrit de qualificació provisional, una senzilla prova, consistent en què s'expedís ofici a la «Jefatura» Superior de Policia perquè manifestés qui, on i quan es va fer càrrec de les coses trobades a Garraf; quan i per qui foren conduïdes al Parc d'Artilleria, i si varen romandre algun temps i en quin lloc a «Jefatura», i altres extrems. Volia aquesta defensa reconstruir la història exacta i fidedigna, i no va ésser possible perquè el jutjat va estimar la prova impertinent, i aquesta refensa va protestar o recórrer contra la denegació, amb el mateix estèril resultat de sempre.

Exposa les infraccions legals que, a judici de la instrucció de la causa, en relació amb el cos del delictes, s'han comès per la policia i pel jutjat en la delictes que apareix en autes.

Impossibilitat material de cometre el delictes

Explica la impossibilitat material de cometre el delictes que s'imputa als processats, àdhuc en el cas que haguessin tingut intenció de realitzar-lo. El mateix jutjat, en practicar la inspecció ocular diu que l'atemptat, si bé no resulta impossible, és realment d'execució difícil, i requereix una gran audàcia per

part dels encarregats d'executar-lo per a aconseguir-ho. No es va trobar cap eina ni cap aparell per practicar el clot en el qual se suposa que s'havia d'enterrar l'artefacte; es diu en la mateixa diligència que en aquell lloc hi ha vigilància constant, i, per tant, l'atemptat era físicament i materialment impracticable.

Intervenció de Civit

Deogràcies Civit va ésser detingut a Vall Llebrera, província de Lleida va prestar declaració davant el governador civil. Civit té declarat que havia transportat en la seva moto un paquet contenint útils per a excusió, paquet que no va obrir ni va reconèixer, i creure que es tractava d'objectes propis per a excusió. Així i tot se li atribueix que va ésser el que va transportar la bomba a les costes de Garraf i se'l considera convicte i confés es treu només de les idees separatistes que s'atribueixen a Civit, en virtut de les quals es considera a Civit participant en el fet, junt amb altresaltres processats. Basant-se en això, el fiscal sol·licita per a Civit la greu pena de dotze anys i un dia de reclusió temporal.

Si els processats són separatistes i Civit ho és també, ja n'hi ha prou, a judici de l'acusació, per a declarar provat que és còmplice d'un odi i repugnant delictes, el de regicidi en grau de temptativa. Seguint la teoria del fiscal, arribarem a una anàrquica conclusió, o sigui, a afirmar que tota persona que professi idees separatistes, pot tenir participació en un delictes de regicidi. Però no oblidem que ens està vedat en absolut de venir a judicar idees i de sotmetre a la justícia els credos ideològics dels encartats.

No compareix davant el Consell per separatista

No podedu condemnar Civit per separatista—diu al Consell—perquè no compareix davant vostre per aquesta raó, ni el fiscal pot acusar-lo, ni jo l'hauria de defensar. Hi ha oberta una altra causa en persecució del separatisme, instruída precisament en instància del propi auditor, que coneix d'aquests autes. Allà, en tot cas, seria el lloc de judicari-lo. L'ideal separatista pot ésser professat amb la més honrada serenitat i l'ètica més pura d'un convenciment íntim, històric, real efectiu. Dintre el separatisme poden existir els cristians més sequaços, els enemics del crim i del delictes. El regicidi no és característica de l'ideal separatista, com no existeix tampoc característica exclusiva de determinats delictes per als mateixos ideals. Cap dels atemptats de què ha estat víctima S. M. no han estat cometos per separatistes. Parla de totes les gestions realitzades per les defenses per la pràctica de proves i pel plantejament de la qüestió en competència, resolta per un reial decret, al qual, malgrat ésser de caràcter penal, se li atribueix efectes retroactius.

Conclusions

Senta després les conclusions següents:

Primera. Que els únics elements de càrrec són les actuacions de la policia, que obra fora llei i contra llei.

Segona. Que aquestes actuacions manquen de valor i han estat rectificades totalment pels processats des del moment que pogueren declarar lliurement.

Tercera. Que la policia va actuar antirreglamentàriament amb abus d'autoritat i amb usurpació de funcions.

Quarta. Que no s'ha establert la participació precisa de cada processat en els actes que s'imputen delictius.

Cinquena. Que no s'ha identificat el que se suposa cos del delictes.

Sisena. Que no ha estat provat el concert de voluntats per a la comissió del delictes.

Setena. Que aquesta causa no ha estat instruída amb les garanties substantives i processals.

Vuitena. Que ha estat perjudicat i oblidat el dret de defensa dels encartats.

Totes aquestes conclusions porten a la defensa la conseqüència de negar la suposada complicitat de Deogràcies Civit en el suposat delictes de regicidi de què se l'acusa.

El fiscal, acaba dient, que sols per deure acusa únicament pot demanar justícia. A la defensa li és lícit de demanar misericòrdia. Malgrat això, jo espero del Consell, no misericòrdia, sinó justícia. Recordem el que tots més estimem: la mare i els fills, que, amb la mulier, formen la trilogia de l'amor; ells plorant han confiat a les nostres togues que us demanem la vostra justícia, que ha d'ésser fruit exclusiu de convenciment. Amb justícia, amb fe, amb misericòrdia i amb caritat per tots, acaba suplicant el Consell, que dicti sentència absolutent lliurement a Deogràcies Civit.

El fiscal eleva a definitives les seves conclusions provisionals.

En haver acabat la lectura de l'informe del lletrat defensor de Deogràcies Civit, el president dona la paraula al fiscal perquè rectifiqui.

El fiscal es limita a declarar que eleva a definitives les seves conclusions provisionals.

Les penalitats que demana són, doncs, les següents:

Per a Jaume Compte la pena de mort, sense atenuants, i amb accessòries d'inhabilitació perpètua en cas d'indult.

Per a Jaume Julià, Marcell Perelló, Josep Garriga i Miquel Badia, reclusió perpètua.

Per a Francesc Ferrer, Deogràcies Civit i Antoni Argelaguet, dotze anys i un dia, i per a Emili Granier sis anys i un dia de presó major.

Els lletrats defensors també ratifiquen llurs conclusions.

A continuació rectifiquen els defensors dels processats. Millor dit: declaren a cor que eleven també a definitives llurs conclusions provisionals. Sol·liciten, per tant, la lliure absolució de tots els acusats.

Els processats no tenen res per dir

El president, tinent coronel senyor Martínez Peñalver, pregunta als processats, un a un, si han d'afegir quelcom al que han dit llurs defensors.

Argelaguet, Compte, Garriga, Perelló, Granier, Badia, Julià, Ferrer i Civit, s'aixequen i declaren successivament, amb decisió, que no tenen res per dir.

Tot seguit, el president dona per finalida la vista.

En discutir-se els projectes presentats per la realització de les obres del carrer de Balmes, fou molt discutit si havien d'ésser executades a base de mamposteria o de formigó.

Els tècnics no saben per quina de les dues formes decidir-se.

L'Ajuntament es partidari de la mamposteria; però els contractistes, que pel que es veu tenen molta influència a la Casa gran, volen transformar el projecte emprat més formigó que no pas mamposteria.

Ja veurem com acabarà tot plegat.

Nosaltres els aconsellem que no en diguin res al senyor Nebot. Potser hi faria posar baranes.

Nosaltres no tenim la deria de la galanteria. Creiem que una dona és un ser per molt conceptes admirable encara que algunes vegades molestós. Però, quan s'escau, també ens agrada matar tantes hores com possible sigui al costat d'unes d'aquells caparrons al mateix plens de coses perfectament inútils tant per fora com per dintre.

Ja em dit que quan s'escau. Això en altres termes vol dir quan no molesten a ningú, almenys materialment, car amb les relacions d'un home amb una dona un tercer mai fa un paper gaire airós i sols suportable en determinants casos.

Doncs ara cal imaginar el paper que representa una col·lectivitat fent de tercer. Es una cosa desagradable i que a contraccas ha venut hagut de suportar més de tres vegades a les finestres on es despaten billets pel «metro». Les senyoretes ficades dintre d'aquelles gabies—que per altra part haurien d'ésser dorades—són tan boniques i deuen ésser, a bon segur, més dolces que la mel. Els mosquits hi són a bandades, i mentre vos us impacienteu per tal de demanar un «Diagonal», la senyoreta desapareix camí del Paradís.

Demanem a la companyia que hi posi urbanos sense abric llarg o una senyoreta per cada viatger.

L'ESPANYOL HA SIGUT ELIMINAT DEL CAMPIONAT D'ESPANYA PER HAVER PERDUT AMB L'ATHLETIC PER 3 A 2

El partit de desempat entre l'Espanyol i l'Atletic ha estat favorable als madrilenys.

Hom no esperava el desenllaç que ha produït l'eliminació del realista quan amb les victòries aconseguides durant tot el Campionat hom augurava que un equip com el de l'Espanyol arribés quan menys a la final del Campionat d'Espanya.

Diverses vegades la sort es un factor principal per a guanyar; però diumenge l'Espanyol no va tenir aquest factor principal que volgués proporcionar-li una victòria que tenia merescuda.

EUROPA 3—CIVIL SERVICE 1 (PRIMER ENCONTRE)

EUROPA 6—CIVIL SERVICE 0 (SEGON ENCONTRE)

Dues victòries ben a les clares són les que ha aconseguit l'Europa sobre el Civil Service.

En el primer partit ja es demostrà la superioritat de l'Europa sobre el seu contrincant, qui va defensar-se braument, però en el segon encontre els «nois de Gràcia» varen imposar-se de tal manera que els anglesos no pogueren evitar un resultat tan catastròfic.

Els gols foren marcats un per en Pellicer i dos per en Cros en el partit del diumenge.

En el del dilluns Cros i Alcazar foren qui inauguraren el tallejador finint poc després la primera part amb el resultat de 2 a 0. En la segona fou novament Cros qui va encolomar el tercer, obtenint un xic més tard Pellicer el quart, de penalitat.

Anud va voler «ficar-hi el nas» i aconseguí el quint, i fou novament Cros qui va tenir cura del darrer tant europeu.

BARCELONA 3—BADALONA 3

En el camp de Les Corts el Barça i el Badalona varen jugar un encontre amistós.

Els badalonins, durant la primera part, dominaren completament, aconseguint tres gols per 0 el Barcelona, però en la segona part els papers varen trocar-se i els dominats passaren a dominadors, logrant el empat que s'els feia un xic difícil.

PULLOVER.

ATLETISME

Durant el transcurs de la mitja part del partit celebrat el passat diumenge, al camp del F. C. Barcelona, organitzat pel mateix, tingué lloc una cursa de Relleus Olímpics.

Quatre equips, tots del club organitzador, prengueren la sortida, classificant-se en primer lloc el següent: Riera, Urrutia, Sala i Bota.

Aquestes exhibicions d'atletisme foren del grat del públic que aplaudí sorollosament quant l'equip guanyador donà la volta d'honor a la pista.

Com a comentari tècnic no volem fer-ne cap, perquè la veritat, tots acusaren un desentrenament gran inexcusable.

CORONACIÓ DE NOSTRA SENYORA DE FONT-ROMEU

JOCS FLORALS DE FONT-ROMEU

CRIDA DEL BISBE DE PERPINYA

ALS POETES

DELS COMTATS DE ROSSELLO, DE CONFLUENT DE Cerdanya i d'URGELL, DEL VALLESPÍ I DEL CAPCIR, DEL PRINCIPAT DE CATALUNYA DEL RIALME DE MALLORCA, DEL LLENGUADOC I DE PROVENÇA

Mi Senyors,

El dia quatre d'agost vinent, l'antiga i miraculosa imatge de Nostra-Senyora de Font-Romeu serà coronada per l'Eminentíssim Senyor Cardenal Arquebisbe de París. Li faran costat nombrosos Arquebisbes i Bisbes, i amb un concurs immens de pelegrins vinguts de França i d'Espanya.

Hem pensat que per honorar dignament la Verge que ha posat el seu tron reial de Font-Romeu en mig de les nostres muntanyes, no era suficient el concert dels himnes litúrgics cantats per tant de prelats il·lustres i per la multitud dels pelegrins, calia encara arreplegar a l'entorn d'Ella els poetes perquè, amb llur lira inspirada, alabessin, ells també, la Verge que és amb tota veritat la font inagotable de la més alta poesia, la Salmista sublim que, a l'aurora dels temps novells, ha fet sentir al món l'himne el més bell que mai veu humana hagí cantat: *Magnificat anima mea Dominum*.

Lavors hem decidit que a l'endemà de la coronació, això és el dijous cinc d'agost, festa de Nostra-Senyora de les Neus, Nos convocarem a Font-Romeu, en aquest lloc grandios voltat de neus eternes, els poetes de les dues vessants dels Pireneus perquè vinguessin a cantar, als acors de llurs lires, amb la llengua de Lamartine i amb la de Verdagner, himnes a honor de llur Dama i Nostra, la que anomenem simplement Nostra-Senyora.

No estranyereu, Senyors, que haguem cridat a la presidència dels Jocs Florals de Font-Romeu, al molt il·lustre escriptor qui ha portat a tant excelses altures, en sos escrits famosos, la glòria de Font-Romeu i ha teixit a la Reina de les nostres muntanyes una corona hermojejada de joells sens iguals, M. Louis Bertrand, membre de l'Académie Française.

Hem demanat al Consistori dels Jocs Florals del Roselló, La Ginesta d'Or, li plagués encarregar-se de rebre, d'apreciar i de coronar les obres poètiques que seran trameses. Coneixent la noblesa de cor dels membres de l'esmentat Consistori i sobretot llur amor a la terra catalana, estavem segur de llur acceptació, però la cortesia i la promptitud amb les quals Nos han donat fermesa de llur concurs Nos fa més agradosos llur adhesió. Rebin aquests estimats Senyors, l'expressió coralíssima de la Nostra reconeixença.

I ara, cantaires divins de la muntanya i de la plana, poetes de Catalunya, de Llengadoc i de Provença, acordeu vostres lires i que el concert de vostres himnes faci saber a les ciutats llunyanes que damunt les Marques de França i d'Espanya viu un poble de trobadors que no ha mai deixat de cantar tot el qui és bell, tot el qui és bó, tot el qui és cert.

ja que als comens de la temporada deuen estar més en forma.

EX-RECORMAN.

NOVES

Els campionats socials del F. C. Barcelona tindran lloc els dies 23 i 24 del present.

La Federació Catalana d'Atletisme, es probable celebri llurs campionats provincials els primers dies de juliol i els regionals quinze dies més tard.

El dia 13 a Tarragona, organitzat pel Club Gimnàstic, és celebrant un festival, qual programa es a base de carreres, salts i llançaments.

Demés, una cursa per equips denominada «Relleus Olímpics».

El F. C. Barcelona ha estat convidat i es probable hi assisteixi.

El F. C. València, amb motiu de les Festes de Maig, anuncia una cursa d'uns 7 kilòmetres aproximadament a través de València, en la que hi pendran part corredors de Barcelona, Madrid, Bilbao, Sant Sebastià i altres.

Carnet del Sardanista

Ens es grat avui lloar en les nostres pàgines l'obra del «Grup Sardanista de l'Orfeó Gracienc». A manca d'una entitat que, en la barriada de Gràcia, es cuidés de la sardana i de llur fomentació, aquest Grup durant tot l'hivern, cada diumenge i dies de festa a la nit ha vingut organitzant un enfilall d'audicions, les quals s'han vist extraordinàriament concorregudes. Ara el «Grup Sardanista de l'Orfeó Gracienc» aconsegueix el seu segon aniversari. Dimecres a la nit, revella de l'Ascensió, tindrà lloc al seu estatge una gran «Festa de la Sardana», a la qual hi prestaran llur col·laboració el notable «Orfeó Gracienc» i les cobles «Barcelona», «Art Gironí» i «La Principal del Vallès». Amb el sol anunci d'aquests elements interpretadors, tots ells valuosos, es prou per a poguer assegurar l'èxit més esclatant, però, si a més d'això es té en compte l'estrena de sardanes dels mestres que més, en l'art musical, s'han distingit dins la nostra dansa, es d'esperar que, aquella nit, l'Orfeó Gracienc es veurà, no ple, sinó curull de tots els sardanistes.

AQUELLS ALTRES.

BALLADES DEL 8 AL 14 DE MAIG

DISSABTE, 8, NIT.—Foment de la Sardana de Barcelona: Concert a l'Orfeó Gracienc (Asturies, 83). Cobles: «Barcelona» i «Antiga Principal».

Agrupació Sardanista de Barcelona: Passeig de Sant Joan, xamfrà Ronda Sant Pere. Cobla: «Cathalònia».

Unió Sardanista de Barcelona: Bar Mediterrani: Passeig de Colom. Cobla: «Emporium».

Foment de la Sardana de Badalona: Rambla. Cobla: «La Principal Barcelonina».

DIUMENGE, 9, MATI.—Foment de la Sardana de Barcelona: Plaça de la Cascada del Parc. Cobla: «Emporium».

Foment de la Sardana de Sans: Passatge del Cercle. Cobla: «La Principal Barcelonina».

Rambla de Sant Martí. Cobla: «Cathalònia».

Arbucies: Agrupació Sardanista de Barcelona. Cobla: «L'Arbucienca».

Mi Senyors,

El Bisbe de Perpinyà vos enluda, vos admira i vos estima.

CARTELL

TEMA PRIMER

Poema a l'honor de la Verge de Font-Romeu

PREMIS

Un Llíri d'or al millor poema francès.
Un Llíri d'or al millor poema català.

TEMA SEGON

«La Cerdanya»

PREMIS

Una Rosa de plata a la millor obra francesa en vers o en prosa.
Una Rosa de plata a la millor obra catalana en vers o en prosa.

TERCER TEMA

Un fet històric o legendari, de caràcter marcadament patriòtic i religiós, pertocant a una de les terres

PREMIS

Una Clevellina de plata a la millor obra francesa en vers o en prosa.

Una Clevellina de plata a la millor obra catalana en vers o en prosa.

TEMA QUART

Un treball literari del·tat al bell gust religiós i moral l'autor

PREMIS

Una englantina de plata a la millor poesia francesa.
Una englantina de plata a la millor poesia catalana.
Les obres enjoiades i aquelles que els mantenedors adjudiquen ben merescudes seran reproduïdes en el contingut de les festes religioses i literàries de Font-Romeu.

Els mantenedors del consistori són: Els senyors Joat Amade, Albert Bausil, Canonge Bonafont, Carles Grand, Enric Muchart, Josep-Sebastià Pons, Carles Rosset, Francesc Tresserre, Pere Vidal.

Les composicions deuen ésser inèdites, rigorosament sens nom, acompanyades cada una de un plec clos que contigui el nom de l'autor i porti en el sobrescrit el títol i lema de la composició a que pertany.

Els treballs seran tramesos abans del primer de juliol 1926, al senyor Francesc Tresserre, secretari de l'«Aplec» literari, 2, carrer de Sant Joan, Perpinyà.

DIUMENGE, 9, TARDA.—Agrupació Sardanista de Barcelona: Passeig de Sant Joan, xamfrà Ronda Sant Pere. Cobla: «Terrassa».

Juventut Sardanista Pep Ventura: Plaça de la Cascada del Parc. Cobla: «La Principal Barcelonina».

Turó Parc. Cobla: «Emporium».

Grup Sardanista de l'Orfeó Gracienc: Aplec a Sant Ramon. Cobla: «Barcelona».

Patronat Obrer de Cornellà. Cobla: «Cathalònia».

Arbucies: Agrupació Sardanista de Barcelona. Cobla: «L'Arbucienca».

DIUMENGE, 9, NIT.—Carnet Sardanista de Barcelona: Festival segon Aniversari. Orfeó Gracienc (Asturies, 83). Cobles: «Barcelona» i «Antiga Principal».

Agrupació Sardanista de Barcelona: C. Joaquim Costa, darrera al teatre Goya (Lluna Parc). Cobla: «Cathalònia».

Ateneu Adriàncenc. Cobla: «Emporium».

DIMECRES, 12, NIT.—A les 9. Concert per la Radio Barcelona. Cobla: «Barcelona».

Grup Sardanista de l'Orfeó Gracienc (Asturies 83). Cobles: «Barcelona», «Art Gironí» i «La Principal del Vallès».

Agrupació Sardanista de Barcelona: Passeig de Sant Joan, xamfrà Ronda Sant Pere. Cobla: «La Lira», de Sant Celoni.

Unió Sardanista de Barcelona: Bar Mediterrani. Passeig de Colom. Cobla: «Emporium».

Foment Eulàrenc (Hospitalé). Cobla: «La Principal Barcelonina».

DIJOUS, 13, MATI.—Colonia Güell. Cobla: «Cathalònia».

DIJOUS, 13, TARDA.—Agrupació Sardanista de Barcelona: Passeig de Sant Joan, xamfrà Ronda Sant Pere. Cobla: «La Principal Barcelonina».

Juventut Sardanista Pep Ventura: Plaça de la Cascada del Parc. Cobla: «Cathalònia».

Turó Parc. Cobla: «Emporium».

Horta: Carrer Salses (darrera l'Església). Cobla: «Barcelona».

DIJOUS, 13, NIT.—Agrupació Sardanista de Barcelona: Carrer Joaquim Costa, darrera el teatre Goya (Lluna Parc). Cobla: «La Principal Barcelonina».

Unió Sardanista de Barcelona. Bar Mediterrani: Passeig de Colom. Cobla: «Emporium».

Horta: Carrer Felip i Codina (Lluisa). Cobla: «Barcelona».

S'ha posat a la venda

EL PASSAT, CENDRA

novella inèdita del vigorós escriptor

J. NAVARRO COSTABELLA.

Obra de gran interès i de màxima

actualitat. Veritable novella, els personatges de la qual prenen tant de

relleu que llurs passions arriben a

obsessionar-nos.

Demanau-la a tots els quioscs i llibreries. Preu: una pesseta.

IMPRENTA RAFOLS: PORTAFERRISA, 15

Aquest número ha
passat per la censura